

15. augustā noslēdzās Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas svētki, kur šogad īpaša uzmanība tika veltīta kara skartajai Ukrainai.

Aglonas bazilikas sakrālajā laukumā, pulcējot ticīgos un valsts galvenās amatpersonas, notika svētku galvenā svētā mise. Kopumā visas nedēļas garumā baziliku apmeklēja un lūgšanās piedalījās vairāki tūkstoši cilvēku.

Svēto misi Aglonā celebrēja pāvesta sūtnis Baltijas valstīs, arhibīskaps Petars Antuns Rajičs un Latvijas bīskapi. Šogad svētajā misē īpaša uzmanība un lūgšanās veltītas kara skartajai Ukrainai: "Šodien lūgšim Kungu, mūsu Dievu, lai ar debesīs uzņemtās Dievmātes Marijas spēcīgo aizbildniecību viņš dāvā taisnību un mieru Ukrainai."

Svētku misē klātesošos uzrunāja Valsts prezidents Egils Levits, kuš uzsvēra baznīcas nozīmīgo lomu mūsdienu sabiedrībā un demokrātiskā valstī. Valsts prezidents aicināja ikvienu būt pateicīgam par mieru mūsu zemē. "Es šopavasari biju Ukrainā un pats savām acīm redēju izpostītās pilsētas un salauztās cilvēku dzīves, tās šausmas, kas paliek pēc Krievijas armijas brutālītes un necilvēcības. Taču katram, kuš ir iesaistīts kara noziegumos, agri vai vēlu būs jāatbild par nodarīto. Bet katram, kuš nespēj atšķirt labu no ļauna un skaidri, bez jebkādam atrunām nostāties pareizajā pusē, ir jāapzinās, ka viņš paliek kopā ar kara noziedzniekiem un palīdz Kremlim. Novērtēsim un būsim pateicīgi par mieru mūsu zemē! Miers ir tik trausls. Tā ir patiesa dāvana, kas dod iespēju katram veidot labāku rītdienu."

E. Levits arī norādīja, – lai arī Latvija kā laicīga valsts ir reliģiski neitrāla un garantē reliģijas brīvību, tā respektē sabiedrības vērtības, kas veido mūsu identitāti. "Šodien sabiedrībā ir daudz un bieži vien savstarpēji karojošu patiesību. Taču vienlaikus svarīgi ir apziņoties, ka tās vērtības, kas daudzus gadsimtus tika radītas kristīgās baznīcas garīgā monopola apstākļos, šodien turpina kalpot laicīgai, modernai, demokrātiskai valstij. Tādēļ šis kristīgais mantojums ir

Aizvadīti svētki AGLONĀ

vērtīgs arī mūsdienu demokrātiskai valstij. Un tieši tas ir atzīts Satversmes ievadā," viņš teica. Prezidents pauda – no tā izriet, ka mūsdienu demokrātiskai valstij ir nevis jāignorē baznīca, bet gan jāapietas saudzīgi ar tās gadsimtos uzkrāto mantojumu, ko baznīca šodien, modernajā laikmetā, joprojām uztur un attīsta. "Valsts un baznīca ir neatkarīga viena no otras. Taču šī neatkarība nenozīmē savstarpēju noslēgšanos. Tā

nozīmē savstarpēju cieņu. Viena no šīs savstarpējās cieņas izpausmēm ir valsts augstāko amatpersonu klātbūtne šajos svētkos šeit, Aglonā, tāpat kā baznīcas līdzdalība mūsu valsts svētkos," norādīja Levits.

"Mūsdienu sabiedrības vērtību diskusijās, piemēram, par ģimeni vai par to, kur sākas un kur beidzas dzīvība, par cilvēku savstarpējo solidaritāti un citiem mums visiem nozīmīgiem jautājumiem, ir pilnīgi leģitīmi izskanēt baznī-

cas balsij un nostājai. Baznīcas izstumšana no šādām diskusijām nav savienojama ar Satversmi. Demokrātiskā sabiedrībā lēmumi tiek pieņemti diskusijās. Baznīcas viedoklim šajās diskusijās nav kādas ekskluzīvas tiesības. Taču baznīca ir viens no nopietniem viedokļu līderiem mūsu sabiedrībā un mūsdienās. Tā var mudināt ieklausīties un pārliecināt par savu nostāju," sacīja prezidents.

Svētkus kupli apmeklēja dažāda ranga politiķi, kā arī visas aug-

stākās valsts amatpersonas – bez Valsts prezidenta arī Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece un premjermministrs Krišjānis Kariņš.

Foto: Ilmārs Znotiņš
(Valsts prezidenta kanceleja)

ILZE MEDNE,
žurnāls "Mūzikas Saule"

Kokle un tās darinātāji trimdā

"Kokle ir īpatnējs latviešu mūzikas instruments, kuŗu uzmanīgi darinot, spēlējot un līdzī dziedot, latvieši saglabās savu latviskās dvēseles spēku," tā 1968. gadā III kokļu dienās Čikāgā referētā "Kokle – latviešu dvēseles paudēja" teicis mākslinieks un etnografs Leonīds Linauts (1914–1998), viens no trimdas latviešu kokļu kustības aizsācējiem.

20. gadsimta 60.–70. gadi ir šīs kustības ziedu laiks, un daudzi to sauc par kokles renesansi, kad tiek darināti instrumenti, top mūzika koklei un plašs ir tās spēlētāju pulks, sevišķi jauniešu vidū. Kopš šī laika pagājis pusgadsimts, tomēr informācija par tiem, kas kokles darināja, un instrumentiem, kuŗus spēlēja, nav vienkop pieejama. Sabiedriskās darbinieces un skolotājas Māra LINDE un Dace VEINBERGA apvienojušās projektā "Trimdas kokle", lai izveidotu datu bāzi par trimdā dzīvojušajiem kokļu meistariem un viņu darinātajām koklēm. Kopš 2020. gada rudens viņas rīko arī virtuālas tikšanās "Koklītes skanēja", lai uzklāstītu un piefiksētu atmiņu stāstus par koklēšanu un koklēm. Ar zoom palīdzību šo rindu autore sazinājas ar Māru Sanfrancisko un Daci Toronto.

Kā radās ideja par "Trimdas kokli"?

Māra. Esmu Latvijā dzimusi latvietē, kopš 2010. gada ar ģimeni dzīvoju Amerikā, Silīcija ielejā pie Sanfrancisko. Iesaistoties latviešu sabiedrībā šeit, vispirms aizņēmos un vēlāk arī nopirku kokli, kas izskatījās citādi, nekā Latvijā visbiežāk redzētās Latgales kokles. Uz tās bija iegrebtas uzraksts "Oliņš 385". Centos izpētīt, kas ir šis Oliņš, bet neizdevās neko atrast par šo cilvēku. Intuitīvi nojautu, ka skaitlis, iespējams, norāda uz izgatavoto kokļu skaitu. Un tā tas arī palika, līdz "3x3" nometnē Gaŗezera satiku Daci. Nometnē cilvēkiem mācījām koklēt, un lielākoties viņi nezināja, kādi meistari viņiem piederošos instrumentus darinājuši. Tad arī dzima ideja –

uzzināt viņu vārdus un saskaitīt viņu darinātās kokles.

Dace. Esmu dzimusi un augusi kā trimdas bērns Toronto, Kanadā, mana mamma bija klavier spēles skolotāja. Kad Latviešu skolā mācījos 6. klasē, tiku aicināta mācīties kokles spēli. Lai to varētu darīt, vajadzēja kokli, bet mammai tas nebija pa kabatai. Tāpēc toreiz iemācīties neizdevās, un izdarīju to daudz vēlāk, jau pieaugusi, pēc dzirdes, ar Latvijā darinātu kokli. Ar savu pieredzi varu apliecināt, ka arī pieaudzis cilvēks var iemācīties koklēt. Mans pirmais instruments bija Donāta Vucina kokle, pie kuŗas tiku 1989. gadā. Tagad man ir divas Donāta darinātās kokles.

Ar ko tās īpašas?

Dace. Tām ir īpaša skaņas kvalitāte, fiziski jūtama vibrācija. Man patika, ka tās varu viegli ar pirkstiem spēlēt, nav vajadzīgs kociņš, kā tas ir ar trimdas kokli. Atceros, kā toreiz Donāts Vucins teica: "Kur kokle, tur koklētājs; kur koklētājs, tur brīvs gars." Un tas dziļi iespiedies atmiņā.

Hamiltonas Latviešu skolā sāku mācīt koklēšanu, jo nebija, kas to varētu darīt. Nebiju īsti pārliecināta par savām spējām, jo biju pašmācības ceļā to apguvusi, bet gribētāji mācīties bija, un viņiem mācīju tā, kā biju pati mācījusies – pēc dzirdes un pielietojot notis mājās tikai atgādinājumam, nevis spēlējot pēc tām. "3x3" Gaŗezera nometnē kokles spēles apmācībai pieteicās kādi 14 cilvēki, katrs nāca ar savu kokli. Daļa no tām nebija pat 50 gadus spēlētas, cita – vispār nekad, pie sienas bijusi goda vietā, vēl cita – draudzenes mājās atrasta. To darinātāju vārdus neviens nezināja. Šķita, ka tā taču nav tik sena pagātne, tomēr mēs to nezinām. Sākām interesēties, vaicāt, bet padziļināti izpētei pievērsāmies, kad sākās pandēmija un kļuva brīvi pieejama vietne *periodika.lv*. Ar kokli saistītie notikumi presē tikuši apzinīgi dokumentēti, un tas ļauj ļoti labi izsekot visam, kas šajā jomā noticis.

Ar ko trimdas kokles atšķiras no Latvijas koklēm?

Māra. Šejienes koklēm stīgas

ir novietotas daudz tuvāk, nospriegotas ciešāk. Lielākoties tās bija 13 stīgu kokles, skaņotas Mi maŗorā. Latvijas koklēm skaņojums ir Do maŗorā, stīgas daudz brīvāk vibrē, un tās ir vieglāk spēlēt ar pirkstiem. Trimdas kokles tiek spēlētas ar kociņu, tās ir mazākas un bez dziedātājs stīgas. Daudzi instrumenti ir krāšņi ornamentēti. Ir bijušas dažādu izmēru kokles – arī divreiz lielākās basa kokles un pavisam mazās sīkaliņas. Bet tapušas kokles ar deviņām un 14 stīgām, arī Do maŗorā skaņotas, kā nu kuŗš meistars to radoši īstenojis.

Dace. Ir viedoklis, ka nevaŗag ārpus Latvijas darinātos instru-

par to, ka Austrālijā ir Amerikas meistaruru kokles. Tolaik pat dziesmuvētku organizēšana notika rakstītās vēstulēs!

Dace. Viss notika pa pastu!

Māra. Zinājām, ka lielākā aktivitāte kokļu jomā ir Kanadā un Amerikā, no kuŗienes mēs abas esam. Zinājām, ka informācijas apjoms būs milzīgs. Sākām ar ASV Rietumkrastu, jo šeit pazīstu cilvēkus, latviešu sabiedrība ir mazāka. Tas ļāva apzināt visus Sanfrancisko apkārtnē dzīvojošos, kuŗiem ir kokles. Piemēram, pie Losandŗelosas bija meistars, kuŗš uztaisījis 26 kokles, un gandrīz visi to īpašnieki ir sasniedzami pa telefonu. Mūsu

pagatavojis kokli. Ir tādi, kas uztaisījuši vienu vai vairākus instrumentus savai ģimenei. Un tad ir kungi, kas gatavojuši divus vai pat četrus simtus. Ir tādi, kam ir 30 kokles, bet katra no tām ir mākslasdarbs ar bagātiem dekorējumiem.

Dace. Es arī vairoos no vārda 'meistars' un labāk viņus saucu par kokļu darinātājiem. Jo daudziem tolaik bija labas amatprasmes, prasme strādāt ar koku.

Vai bija kāda Latvijā darināta kokle, kuŗa pēc Otrā pasaules kara tika ņemta līdzī bēgļu gaitās?

Dace. Viena bija, un tā piedēja komponistam Jānim Nor-

Dace Veinberga

Māra Linde

Leonīds Linauts

mentos saukt par trimdas koklēm, bet gan meistaruru vārdos vai kā citādi. Latvijā pieņemts kokles saukt pēc novada – Kurzemes vai Latgales kokles. Kokļu kustība ārpus Latvijas arī trimdu rāda gluži kā savdabīgu novadu. Tas nav stāsts tikai par konkrētiem instrumentiem ar citādu tonkārtu vai stīgu skaitu, tas ir kaut kas tāds, kas vienam novadam savdabīgs, radies cilvēku kopienā – latviešiem ārpus Latvijas.

Māra. Viens no mūsu uzdevumiem bija redzēt kopainu, nevis pētīt atsevišķi Kanadas vai Amerikas kokles. Reāli tā bija viena lieta. Šī kustība bija aktīva arī Zviedrijā, Anglijā un Austrālijā, un saziņa starp tās dalībniekiem notika visā pasaulē, sūtot informāciju par kokļu darināšanu, notis un kokles. Piemēram, Sanfrancisko ir Kanadas meistaruru kokle, neviens nebrinās arī

informācijas meklēšana notika no Rietumkrasta uz Austrumkrastu, esam sazinājušās ar Zviedriju un Angliju, kur jau diezgan liels darbs iepriekš ticis izdarīts, tikai vajadzētu stāstu mazliet bagātināt. Par Austrāliju gan šobrīd zinām samērā maz, bet kontakti ar labiem avotiem nodibināti. Tā mūs vēl varētu pārsteigt. Darba vēl ļoti daudz, jo visu laiku nāk klāt informācija.

Ko skaitļi rāda, cik bijis meistaruru un kokļu?

Māra. Sākotnēji šķita, ka būs ap tūkstoti kokļu. Ejot cauri periodikas materiāliem un runājot ar meistaruru radiniekiem, skaitu šobrīd diezgan pamatoti varam tuvināt vismaz trim tūkstošiem. Līdz pieciem gan netiksim, bet trīs ir noteikti. Meistari patlaban zināmi vairāk nekā 45. Bet te jārunā, kas ir meistars. Šobrīd tā saucam katru, kas ir

vilim (1906–1994). Viņš ir vienīgais mums zināmais, kuŗš paņēma bēgļu gaitās līdzī savu kokli, kas mazpulkos bija darināta no Daugavas krastā izskatīta koka. Šobrīd nezinām, kur tā ir palikusi – atrodas Kanadā vai atgriezusies Latvijā. Tas ir viens no neizpētītiem jautājumiem.

Kas bija šie cilvēki, kas trimdā darināja kokles?

Māra. Pēc kara vairākums latviešu bēgļu nonāca *dīpišu* nometnēs, kur mācīja arī amatus, un cilvēki iemācījās apstrādāt koku, lai jaunajās mītēs zemēs būtu iespēja tikt pie darba. Daudziem šis iemaņas bija gūtas jau iepriekš. Tāpēc vēlāk trimdā bijis tik daudz prasmīgu kokgriezēju, amatnieku, kuŗiem pietika ar paskatīšanos uz paraugu, lai saprastu, kā kokle darināma.

(Turpinājums sekos)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

“Latgales Mārai” jeb atjaunotajam piemineklim “Vienoti Latvijai” 30 gadu

13. augustā apritēja 30 gadi kopš Rēzeknē atklāja otro reizi atjaunoto pieminekli “Vienoti Latvijai” jeb tautā saukto “Latgales Māru”, kas tiek uzskatīts par Latgales simbolu. Bronzā veidotā pieminekļa kompozīcija atklāj Latvijas cīņu brīvības karā un uzvaru pār lieliniekiem, kā arī tautas centienus veidot un nosargāt savu valsti. Par godu jubilejai Rēzeknes bibliotēkā un Latgales kultūrvēstures muzejā ir atklātas izstādes par pieminekļa vēsturi.

Centrālais sievietes tēls ar krustu paceltajā rokā un uzrakstu uz pamatnes “Vienoti Latvijai” simbolizē 1920. gada janvārī atbrīvoto Latgali. Šobrīd Latvijā norit darbs pie okupācijas varas simbolu un pieminekļu nojaukšanas, bet bija arī laiks, kad padomju vara varmācīgi iznīcināja Latgales atbrīvošanas pieminekli. Latgales kultūrvēstures muzeja speciālists kultūrvēstures jautājumos Vladislavs Malahovskis stāsta: “Sākotnēji piemineklis tika atklāts Otrā pasaules kara faktiski sākumā. 1939. gada 8. septembrī notika pieminekļa atklāšana. Latvijas valsts liktenis tolaik jau bija izlemts, tāpēc pieminekļa mūžs bija daži mēneši, jo 1940. gada vasarā padomju okupācijas režīms to nogāza.”

Ikšķilē salidojumā tiekas politiski represētie

Ikšķiles estrādē 13. augustā pulcējās politiski represētie. Kā katru gadu, izsūtījumu uz Sibīriju pārdzīvojušie cilvēki, viņu radi un draugi pulcējās, lai godinātu padomju varas represijas cietušos. Šogad pasākums aizritēja kara zīmē, ko Krievija izraisījusi Ukrainā.

Valsts prezidents Egils Levits norādīja, ka Rietumu pasaule beidzot sāk saprast Krievijas īsto būtību: “Tieši Baltijas valstis un Polija visu laiku brīdināja Eiropu par Krievijas draudiem, taču naīvi, labticīgie rietumnieki, no kuriem daļa faktiski darbojas kā

Kremļa tā saucamie noderīgie idioti līdz šim šos brīdinājumus laida vājā. Taču tagad daudziem no viņiem ir nokritušas zvīņas no acīm. Eiropa un Rietumi sāk saprast Krievijas patieso dabu.”

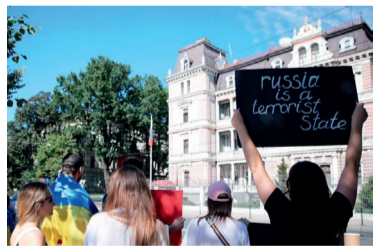
Arī Latvijas Politiski represēto apvienība nosodīja Krievijas kaŗu Ukrainā un atzinīgi novērtēja padomju armijai veltīto pieminekļu nojaukšanu visā Latvijā.

Katru gadu augustā Ikšķiles estrādē kļūst par vietu, kur satiekas PSRS represijas pārdzīvojušie sirmgalvji, viņu radi un draugi.

Saeima atzīst Krieviju par terorismu atbalstošu valsti

Saeima 11. augustā paziņojumā atzina Krievijas vardarbību pret Ukrainas un arī citu valstu civiliedzīvotājiem par terorismu un Krieviju – par terorismu atbalstošu valsti. Saeimas paziņojumā atzīmēts, ka kopš Krievijas neprovocētā militārā uzbrukuma Ukrainai 24. februārī 12 miljoni ukraiņi ir bijuši spiesti pamest savas mājas un vairāk nekā pieciem miljoniem nācies pamest savu valsti. Šajā laikā virknē cilvēktiesību aizsardzības grupu un starptautisko novērošanas misiju ziņojumos vēstīts par Krievijas bruņoto spēku pastrādātajām zvērībām pret Ukrainas civiliedzīvotājiem, tostarp spīdzināšanu, izvarošanu, slepkavībām un civiliedzīvotāju masveida aizturēšanām tā dēvētajos filtrācijas centros, kā arī masveida deportācijām, pausts paziņojumā. Norādīts arī uz to, ka mazāk nekā 24 stundas pēc Ukrainas un Krievijas ar Turcijas un Apvienoto Nāciju Organizācijas starpniecību parakstītās vienošanās par Ukrainā bloķētās labības eksporta atsākšanu pāri Melnajai jūrai Krievijas spēku veiktais raķešu uzbrukums Odesas ostai 23. jūlijā demonstrēja tās nicinājumu pret savām saistībām, starptautisko kārtību un tās institūcijām, kā arī apzināti turpināja padziļināt globālo pārtikas krīzi, kas izraisīs badu un ciešanas visā pasaulē. Ciešanas visā pasaulē.

Rīgā piketē pret Krievijas teroristiskajām darbībām Ukrainā

13. augusta pēcpusdienā iepretim Krievijas vēstniecībai Rīgā daži desmiti cilvēku bija sapulcējušies, lai piketā paustu atbalstu Ukrainas “Azov” kaujiniekiem un nosodītu Krieviju par tās īstenotajām teroristiskajām darbībām Ukrainā. Dažāda vecuma piketētāji rokās turēja plakātus, uz kuriem pārsvarā angļu valodā acināts saglabāt Mariupoles varoņus, Ukrainu un tās Nacionālās gvardes atsevišķās īpašo uzdevumu vienības “Azov” kareivjus, kā arī pausts nosodījums Krievijai, nodēvējot

to par teroristisku valsti un slepkavu.

Krievijas pilsoņiem varētu liegt pagarināt uzturēšanās atļaujas Latvijā

Premjers Krišjānis Kariņš 15. augustā valdību veidojošo partiju sadarbības sanāksmē acinās valdību pārtraukt temiņuzturēšanās atļauju pagarināšanu Krievijas pilsoņiem. Krievijas amatpersonas Eiropu lamā un tai draud, bet Krievijas iedzīvotāji aktīvi izmanto iespēju doties ceļojumos vai pat iegūt uzturēšanās atļaujas Rietumeiropā, atzīmēja Kariņš. Arī Valsts prezidents Egils Levits šādu situāciju nosaucis par nepieņemamu.

Kariņš uzskata, ka kārtība būtu jāmaina: “Rītdien mums sadarbības sanāksmē šo jautājumu esmu ielicis darba kārtībā. Ir svarīgi to izrunāt. Mēs Latvijā jau kopš kara sākuma praktiski neizsniedzam vīzas Krievijas, Baltkrievijas pilsoņiem, tikai retos ārkārtas gadījumos. Mēs tagad apskatīsim īpaši termiņuzturēšanās atļauju jautājumu. Par to šobrīd ir tā, ka var atjaunot izņemot, ja ir iemesls, kad nedrīkst. Man liekas, ka vajadzētu pretēji – ka vairs nevar atjaunot, izņemot, kad ir kāds īpašs apstāklis, kāpēc tas būtu nepieciešams.”

Pēc Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes sniegtās informācijas pašlaik aktīvas termiņuzturēšanās atļaujas Latvijā ir vairāk nekā 9000 Krievijas pilsoņiem. Savukārt pastāvīgās uzturēšanās atļaujas ir vairāk nekā 37 000 Krievijas pilsoņu. Lielais pastāvīgo uzturēšanās atļauju skaits skaidrojams ar to, ka tie ir bijušie Latvijas nepilsoņi, kas, dzīvojot Latvijā, izvēlējušies saņemt Krievijas pilsonību. Tikmēr Latvijā vīzas iebraucējiem no Krievijas jau tagad gandrīz netiek izsniegtas. Krievijas pilsoņiem kopš augusta sākuma vīzas tiek izsniegtas tikai, lai piedalītos bēres, to Latvijas Televīzijai apstiprināja Ārlietu ministrijā. Dati rāda, ka visās Latvijas pārstāvniecībās ārvalstīs Krievijas pilsoņiem kopā šogad līdz kara sākumam bija izsniegtas ap 11 000 vīzu. Tad kara dēļ vīzu izsniegšana tika sašaurināta – no 25. februāra līdz 3. augustam izsniegtas 1150 vīzas pārsvarā ģimenes locekļu apmeklējumiem humānu apsvērumu nolūkos. Savukārt kopš 4. augusta izsniegtas vairs tikai četras vīzas Krievijas pilsoņiem.

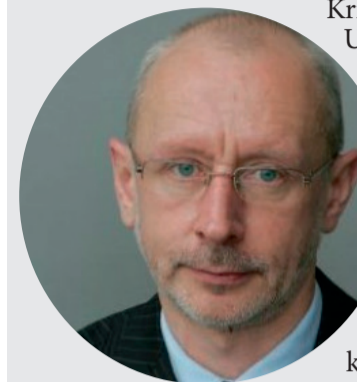
Latvijas Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta pārstāve Gundega Riekstiņa norādīja: “No šā gada 4. augusta Krievijas pilsoņiem vīzas tiek izsniegtas tikai dalībai bēres. Šāda kārtība šobrīd ir spēkā līdz turpmākam lēmumam.”

Pēc Ārlietu ministrijas teiktā, patlaban vislielākā interese un visvairāk pieprasījumu no Krievijas pilsoņiem ir ne tik daudz par tūrismu, cik par iespējām saņemt vīzu, lai iecerētu Latvijā ar mērķi šeit pagarināt vai noformēt uzturēšanās atļaujas. Pagaidām uz nenoteiktu laiku visiem šāds lūgums tiek atteikts.

SPILGTS CITĀTS

Aivars Ozoliņš, no nedēļraksta IR 11. – 17. augusta numura

Amnesty International – Kremlim noderīgie

Krievija turpina zaudēt kaujaslaukos Ukrainā, toties pagājušonedēļ saņēma varbūt arī pašai, taču daudziem citiem noteikti negaidītu ideoloģisku un morālu atbalstu – starptautiskā cilvēktiesību organizācija Amnesty International (AI) publicēja ziņojumu, kuŗa nosaukums vien ir kā no Kremļa propagandas virsrakstiem: *Ukrainas kaŗošanas taktika apdraud civiliedzīvotājus*. Lai kādi “jā, bet” un “nē” tomēr sekotu, vēstījums ir nepārprotams – cienjama

mās un ietekmīgās cilvēktiesību organizācijas ieskatā civiliedzīvotājus Ukrainā apdraudot Ukrainas bruņotie spēki.

AI pētīja Krievijas uzbukumus pilsētām Harkivas, Donbasa un Mikolajivas reģionos laika posmā no aprīļa līdz jūlijam un atrada piecas slimnīcas un 22 skolas, kuŗas esot *de facto* izmantotas kā militāras bāzes, proti, tajās atradušies ukraiņu kaŗavīri. Organizācijas ekspertiem (kuŗi, kā tagad izrādās, ir Tuvo Austrumu un citu reģionu, nevis Ukrainas lietu zinātāji) acimredzot nešķīta svarīgi, ka šajās skolās mācības sen nenotika, bet slimnīcas atradās faktiski kauju zonā. Mūsdienu kaŗa jautājumos viņi nodemonstrēja palaikam gluži neticamu nezinašanu. Nekompetences kronis ir AI ģenerālsekretāres Agneses Kalamāras ieteikums, ka “Ukrainas valdībai nekavējoties jānodrošina, lai tās spēki tiktu izvietoti tālāk no apdzīvotām vietām vai civiliedzīvotāji evakuēti no teritorijām, kur darbojas militāristi”.

Proti, Ukrainas armijai jāaiziet no pilsētām, kuŗu iedzīvotājus tā aizsargā no agresora, jāļauj Krievijas armijai slepkavot kā Bučā vai Irpinā un jāstājas preti Krievijas tankiem un artilērijai klajā laukā. (..)

AI pielāva tik nopietnai organizācijai nepiedodamu morālu kļūdu, faktiski pielīdzinādama agresoru, kuŗa agresijai nav nekāda attaisnojuma, upurim, kuŗam jācinās par fizisku izdzīvošanu. (..)

Kā tik pieredzējusi organizācija varēja nodarīt sev un savam darbam tik postošu kaitējumu, droši vien būs īpašu pētījumu temats. Varbūt nav jāsteidzas secināt, ka AI ir kļuvusi par Kremļa korumpētu veidojumu un agresora ruporu, kā tas diemžēl izskatās. Varbūt iemesls ir prasta lepība un savas morālās autoritātes pārākuma sajūta, kas balstīta pārliecībā, ka “visas valdības vienmēr melo”, tāpēc tiem, kuŗi tic tikai sev, vienmēr ir taisnība. (..)

Ziņojumā nav pieminēts ne pašas organizācijas līdz šim darītais Krievijas armijas noziegumu dokumentēšanā, nedz fakts, ka šis darbs bija iemesls AI biroja slēgšanai Maskavā.

AI episkā neveiksme būs chrestomatisks paraugs, kā mēģinājumi būt “objektīviem” un “neitrāliem” pret “abām pusēm” kaŗā starp labo un ļauno neizbēgami nozīmē nostāšanās ļaunuma pusē. Ģenerālsekretāre Kalamāra vēl pasliktināja bēdīgo situāciju, uz kritiku un acinājumiem atkāpties no amata reaģējama ar nicīgi augstprātīgu paziņojumu, ka AI izmeklēšanai uzbrūkot “sociālo mediju pūlis un troļļi”.

Diemžēl fakts ir, ka AI ir pataisījusi sevi par Kremļa noziegumu aizbildinājumu un tai vairs nevar uzticēties kā neitrālai faktu dokumentētājai.

Valsts prezidents rosina anulēt Latvijā līdz šim izdotās uzturēšanās atļaujas un vīzas Krievijas agresiju atbalstošiem ārzemniekiem

Latvijā ir jāanulē līdz šim izdotās uzturēšanās atļaujas un vīzas tām personām, kuŗas atbalsta Krievijas agresiju, Ikšķilē uzrunājot Latvijas politiski represēto personu 23. salidojuma dalībniekus, norādīja Valsts prezidents Egils Levits. Pēdējā laikā ne tikai Latvijā, bet arī virknē Eiropas valstu, it sevišķi Igaunijā, Somijā, kas tieši robežojas ar Krieviju, tāpat arī Čehijā, kas patlaban ir Eiropas Savienības prezidentūras valsts, ir sākusies diskusija par krievu tūristiem Eiropā. “Vai tas ir politiski un

morāli attaisnojami: kamēr krievu armija slepkavo un dedzina Ukrainā, krievu tūristi mierīgi atpūšas Eiropā?” retoriski vaicājis prezidents. Levits atgādināja, ka Latvija tūristu vīzas jau neizsniedz kopš kara pirmās dienas – 24. februāra, taču citas valstis turpina tās izsniegt. Latvijā krievu tūristi iebrauc ne tikai ar Latvijas, bet arī citu Šengenas valstu, piemēram, Somijas vai Itālijas izsniegtajām tūristu vīzām. Nemot vērā minēto, Levits uzskata, ka Latvijai kopā ar Somiju, Igauniju, Čehiju un citām līdzīgi domājošām valstīm ir jāizvirza prasība turpmāk jau Eiropas līmenī pārtraukt tūristu vīzu izsniegšanu Krievijas pilsoņiem.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Tās būtu papildu sankcijas pret Krieviju. Tāpat prezidents uzskata, ka vienlaikus būtu arī jāpārskata Latvijā jau izdotās uzturēšanās atļaujas un vīzas. Tiem, kuŗi atbalsta Krievijas agresiju, tās būtu jāanulē. Taču jebkuŗā gadījumā tās principā vairs nebūtu jāpagarina, izņemot, ja konkrētā gadījumā ir pierādīti īpaši apstākļi. ES prezidējošā valsts Čehija paziņojusi, ka bloka nākamās sankcijas pret Krieviju varētu ietvert vispārēju aizliegumu izsniegt vīzas Krievijas pilsoņiem.

Apliecināta Latvijas gatavību turpināt sniegt Ukrainai militāro palīdzību

Kopenhāgenā, Dānijā, atbalstam Ukrainai veltītajā konferencē aizsardzības ministrs Artis Pabriks (*attēlā*) uzsvēra, ka Latvija turpinās atbalstīt Ukrainu, lai sekmētu tās aizsardzības spējas cīņā pret Krievijas iebrukumu.

A. Pabriks apliecināja, ka Latvija turpinās atbalstīt Ukrainu, palīdzot ar militāro ekipējumu, apmācot Ukrainas karavīrus, kā arī sniedzot citu nepieciešamo militāro palīdzību. A. Pabriks arī aicināja sabiedrotās valstis izmantot Latvijas aizsardzības industrijas sniegtās iespējas ražot Ukrainai nepieciešamo ekipējumu. Tāpat aizsardzības ministrs aicināja sabiedrotos pēc iespējas vairāk palīdzēt Ukrainai, jo tas ir nosacījums, lai karš ātrāk beigtos.

Konferences dalībniekus uzrunāja arī Ukrainas prezidents Volodimirs Zelenskis, aicinot turpināt atbalstīt Ukrainas bruņotos spēkus un nepieļaut Krievijas kodolšantāžu. Savukārt Ukrainas aizsardzības ministrs Oleksijs Reznikovs konferencē informēja par vajadzībām valsts aizsardzībai, un virkne valstu paziņoja gan par finanču ieguldījumiem militārā ekipējuma iegādei, gan apmācības iniciatīvām un industrijas kapacitātes celšanas iespējām, lai Ukraina spētu nodrošināt aizsardzībai nepieciešamo, tostarp, artilērijas sistēmas, atminēšanas ekipējumu un municiju.

Kāds būs

Valsts aizsardzības dienests?

Ministru kabinets konceptuāli ir atbalstījis vispārēja valsts aizsardzības dienesta (VAD) ieviešanu Latvijā, taču gala lēmumu pieņems Saeima, kas nozīmē, ka nianses var mainīties. Šobrīd paredzams, ka dienests būs obligāts viriešiem no 18 gadu vecu-

ma, taču sievietēm brīvprātības kārtā. Iedzīvotājiem būs iespējams izvēlēties arī citas alternatīvas kā apgūt VAD nepieciešamās prasmes. Dienestā esošajiem dalībniekiem paredzēti arī dažādi bonusi, kas motivētu iestāties dienestā, taču par noteikumu pārkāpšanu vai likumu neievērošanu paredzēta atbildība, taču šie likumi vēl nav spēkā, jo grozījumi ir jāapstiprina Saeimā.

Latvijas karavīri un zemessargi piedalās militārajās mācībās Northern Strike 2022

No 6. līdz 20. augustam Nacionālo bruņoto spēku karavīri un zemessargi piedalās mācībās *Northern Strike 2022* Mičiganas pavalstī Amerikas Savienotajās Valstīs. *Northern Strike* ir ikgadējas apvienotās sauszemes un gaisa spēku mācības, ko organizē Mičiganas Nacionālā gārde. Mācību mērķis ir uzturēt un pilnveidot vienību kaujas gatavību, tai skaitā veicot kaujas šaušanu un integrējot apvienoto uguns atbalstu sauszemes spēku vienību uzdevumu izpildē, kā arī turpināt sadarbību ar sabiedroto spēkiem.

Latvija pārtrauc dalību

Centrālās Austrumeiropas valstu sadarbības formātā ar Ķīnu. Izvērtējot Latvijas pašreizējās ārpolitikas un tirdzniecības politikas prioritātes, Latvija ir izlēmusi turpmāk vairs nepiedalīties Centrālās un Austrumeiropas valstu sadarbības ietvarā ar Ķīnu. Latvija turpinās pragmatiski un konstruktīvi veidot attiecības ar Ķīnu un turpmāko sadarbību stiprināt divpusēji un ES – Ķīnas sadarbības ietvaros, balstoties uz abpusējas izdevības principu, starptautiskajām un cilvēktiesībām, kā arī starptautiskos noteikumus balstīto kārtību.

Latvijas un Austrālijas ārlietu ministru kopīgs paziņojums

Latvijas ārlietu ministra Edgara Rinkēviča vizītes laikā notika viņa un Austrālijas ārlietu ministres, senātores Penijas Vonas (*Penny Wong*) tikšanās Kanberā. Ministri uzsvēra vēsturisko brīdi valstu divpusējās attiecībās un ciešākas starptautiskās saites, ko iezīmēja Latvijas vēstniecības atklāšana Kanberā. Ministri atzīmēja, ka Austrālijas un

Latvijas kopīgās vērtības sakņojas ciešā cilvēku savstarpējā saiknē, tostarp migrācijā pēc Otrā pasaules kara. Ministri atzina Austrālijas latviešu nozīmīgo ieguldījumu mūsdienu Austrālijā, tostarp kultūrā, izglītībā un uzņēmējdarbībā.

Ministri stingri apņēmas aizstāvēt cilvēktiesības, tiesiskumu un noteikumus balstītu starptautisko kārtību. Latvija un Austrālija vienojās sadarbīties, lai risinātu izaicinājumus, kas skar valstu kopīgās intereses un vērtības Eiropā un Indijas un Klusā okeana reģionā. E. Rinkēvičs puda Latvijas atbalstu stingrai Eiropas Savienības stratēģijas sadarbībai Indijas un Klusā okeāna reģionā īstenošanai un gatavību šajā jomā sadarbīties ar Austrāliju. Penija Vona atzinīgi novērtēja Latvijas un ES apņemšanos veicināt stabilitāti, drošību, labklājību un ilgtspējīgu attīstību reģionā. Ministri asi nosodīja Krievijas nelikumīgo, neizprovocēto un brutālo karu pret Ukrainu un tās iedzīvotājiem, kuŗam ir nopietna ietekme uz starptautisko drošību. Ministri atkārtoti apliecināja savu nelokāmo atbalstu Ukrainas suverēnitātei un teritoriālajai integritātei un nosodīja Krievijas smagos starptautisko tiesību, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu, pārkāpumus. Latvija un Austrālija aicināja Krieviju nekavējoties izvest bruņotos spēkus no Ukrainas un apliecināja stingru atbalstu starptautiskajiem centieniem saukt Krieviju pie atbildības par savu rīcību.

Latvija iesniedz lūgumu iesaistīties

trešās puses statusā Eiropas Cilvēktiesību tiesā izskatāmajā lietā "Ukraina pret Krieviju".

Atsaucoties uz Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (Konvencija) 36. panta 2. punktu, Latvija iesniedza Eiropas Cilvēktiesību tiesā (Tiesa) lūgumu atļaut iesaistīties trešās puses statusā Tiesā izskatāmajā starptautiskajā lietā "Ukraina pret Krieviju (X)".

Šī ir pirmā reize Latvijas vēsturē, kad Latvija, īstenojot savas Konvencijas 36. panta 2. punktā ietvertās tiesības, lūdz atļauju Tiesai iesaistīties trešās puses statusā starptautiskajā lietā. Iepriekš Latvija ir iesaistījusies vairākās lietās, kuŗās tiek izskatīta personas sūdzība par iespējamiem Konvencijas pārkāpumiem citā Konvencijas dalībvalstī. Starptautiskās lietas tiek iesniegtas saskaņā ar Konvencijas 33. pantu, kas ļauj Konvencijas dalībvalstij iesniegt sūdzību Tiesā par iespējamiem citās Konvencijas dalībvalstīs izdarītajiem pārkāpumiem. Starptautiskās sūdzības ir ārkārtas mehānisms, kuŗš tiek izmantots ļoti retos gadījumos, parasti situācijās, kad ir nopietnas bažas par sistēmātiem un ilgstošiem cilvēktiesību pārkāpumiem, tai skaitā masveida cilvēktiesību pārkāpumiem bruņoto konfliktu laikā.

Lēmumu par atļauju Latvijai augšminētajā lietā iesaistīties

Baltijas jūras krastā pēc dažām nedēļām

norisināsies akcija "Gaismas krasts" (*skat. attēlā*) kuŗā piedalīties tiek aicināts ikviens. Pasākuma ideja – saulrietā sanākušie ļaudis vienosies kopīgā dejā.

Ideja par "Gaismas krasta" rīkošanu radusies pandēmijas laikā, kad dažādie sabiedrībā valdošie viedokļi arvien vairāk šķēlušies cilvēkus pretējās nometnēs. Organizatori sapratuši, ka vienoties var ne tikai piketos un protestos, bet arī caur kultūru un mākslu. Ideja pavisam vienkārša – sniegt iespēju ikvienam Latvijas iedzīvotājam piedalīties kopīgā dejā Baltijas jūras krastā.

Inese Lukaševska, idejas autore, producete: "Šis nav dejtāju projekts, šis ir jebkuŗa Latvijas iedzīvotāja projekts, jo mēs tieši gribam apvienot dažādas paaudzes – bērnus, jauniešus, vecākus, vecvecākus, lai blakām lec mazbērns ar vectēvu, reperis ar tautas deju dejtāju, jebkuŗš iedzīvotājs, kuŗš sirdī jūt, ka ir dejtājs." Speciāli šim pasākumam radīta īpaša deja – to būs iespēja iemācīties gan akcijas norises dienā, gan jau tagad var apskatīt pasākuma mājaslapā. Kulminācija gaidāma saulrietā, kad sanākušie, kas būs izvietojušies aptuveni 25 kilometrus garā posmā gar jūru, dejt sāks vienlaicīgi. "Pasākuma dienā būs nepieciešams pirms tam lejupielādēt aplikāciju, tur būs atskaites pulkstenis, kad sākam dejt, lai viss krasts sāk dejt vienlaikus," puda idejas autore, producete. Lai apjaustu, cik daudzi cilvēki plāno piedalīties, organizatori interesentus aicina reģistrēties mājaslapā gaismaskrasts.lv. Patlaban plānots, ka akcija notiks posmā no Rāgaciema līdz Engurei, bet, ja interese būs lielāka, no Jūrmalas līdz pat Kolkai.

Ziņas īsumā

- No 10. līdz 11. augustam Aizsardzības ministrijas parlamentārā sekretāre Baiba Bļodniece vizītē Somijā iepazinās ar Somijas pieredzi visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas un obligātā militārā, kā arī alternatīvā dienesta ieviešanā.

- Šī gada rudenī pret **Covid-19** vakcinēties plāno 36% Latvijas iedzīvotāju, to neplāno darīt 49%, bet vēl 15% nav konkrētu plānu, noskaidrots "Benu Aptiekas" pasūtītajā aptaujā.

Ziņas apkopojis P. Karlsons

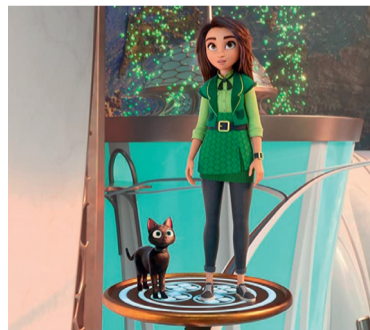
trešās puses statusā pieņems Tiesa. Ja Tiesa atļaus Latvijai iesaistīties šajā lietā trešās puses statusā, Latvijai būs tiesības iesniegt izvērstus apsvērumus par starptautiskās tiesvedības pamatā esošo Konvencijas normu interpretāciju.

Donora akna no Latvijas pārstādīta pacientam Lietuvā

Lietuvā pacientam, kuŗš donoru rindā gaidījis divus gadus, pārstādīta naktī uz 12. augustu, no Rīgas atvesta donora akna, informēja Lietuvas Nacionālais transplantācijas birojs. Donora aknu no Rīgas transportēja Lietuvas armijas helikopters. Kā paziņoja birojs, Latvijas par organu ziedošanu atbildīgās institūcijas informēja par donoru, kuŗa ģimene piekritusi organu transplantācijai, bet Latvijā nav piemērota saņēmēja donora aknai. Šis donors kopumā izglābs piecas dzīvības: nieres pārstādītas diviem pacientiem, kas bija rindā Latvijā, bet donora sirds, akna un plaušas nogādātas citās Eiropas valstīs. Plaušas glābs transplantācijas pacientu Šveicē, bet sirds – pacientu Itālijā. Savukārt aknu saņēmis pacients Lietuvā.

Latvija pieminēta jaunā ASV animācijas filmā

Straumēšanas vietnes *Apple TV+* ceļi krustojušies ar Latviju – šoreiz Latvijas vārds izskanējis jaunā animācijas filmā. Kakis iepazīstina Semu ar vietējiem Laimes zemes iemītniekiem. Dialogs: - *Viņš man palīdzēja! Viņš ir mans Veiksmes zemes gids! - Vai man dieniņ! Tu gan esi gara meiča! - Esmu Sema! - No kurienes tu esi? - Viņa ir no... zini, nu... No Latvijas!*

JURIS
LORENCIS

Ceturtdien, 11. augustā, Saeima pieņēma paziņojumu, kurā Krievija atzīta par terorismu atbalstošu valsti. Latvijas parlaments arī aicinājis Eiropas Savienības valstis apturēt tūrisma un ieeļošanas vīzu izsniegšanu Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem. Līdzīgi izteikušās arī Čehijas, Lietuvas, Igaunijas, Somijas, Polijas un Dānijas amatpersonas. Latvijas vēstniecība Krievijā uz nenoteiktu laiku jau pārtraukusi vīzu pieņemšanu no Krievijas pilsoņiem. Prezidents Egils Levits, uzrunājot Latvijas politiski represēto salidojuma dalībniekus Ikšķilē, izteicies sekojoši: "Latvijai jāanulē līdz šim izdotās uzturēšanās atļaujas un vīzas tiem Krievijas pilsoņiem, kuri atbalsta Krievijas agresiju pret Ukrainu". Patiesi, kā tas iespējams – Ukrainā krievu raķetes apšauda dzīvojamus rajonus, skolas, slimnīcas un baznīcas, mirst bērni un sirmgalvi, bet krievu tūristi atpūšas Eiropā! No okupantiem atbrīvotajās Ukrainas pilsētās atrod aizvien jaunu masu kapus, krievu karavīri ievieto internetā video ar gūstā saņemto ukraiņu spīdzināšanas ainām, bet maskavieši saulojas Jūrmalā, iepērkas Londonā, dzer kafiju Parīzē un bauda mākslu Florencē. Kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā pagājuši seši

mēneši. Pa šo laiku 140 miljonu apdzīvotajā Krievijā nav bijis neviena (!) pretkaŗa mītiņa vai demonstrācijas. Tā vietā no visas Eiropas tiek saņemtas ziņas par to, kā krievu tūristi ņirgājas par ukraiņu bēgļiem, par Ukrainas karogu noraušanu un zaimošanu. Zināms, ka Šengenas vīzu izsniegšanas ierobežošana tiks pārrunāta, apspriežot jauno Eiropas Savienības sankciju paketi pret Krieviju. Diezin vai tam piekritīs Putina draugi Ungārijā, arī Vācijas kanclers Olafs Solcs ieblīst pret tūristu vīzu izsniegšanas aizliegumu Krievijas pilsoņiem. Tātad Eiropas līmenī lēmums neizniegt Šengenas vīzas krieviem vēl nav pieņemts. Tomēr jau pati diskusija par šo jautājumu Krievijā paspējusi sacelt milzīgu vētru. Sākusies žēlabaina klagāšana par "cilvēktiesību pārkāpumiem" un "genocīdu" pret Krievijas pilsoņiem. Nu kā tas var būt, ka mūs negaida ciemos!? Izrādās, ka cilvēki, kuri atbalsta kaŗu ar Ukrainu, vēlas konfrontāciju ar NATO un "Rietumu nacistiem", vienlaicīgi grib ceļot uz Rietumiem, baudīt brīvas un demokrātiskas sabiedrības labumus. Krievijas elites bērni mācās, dzīvo un strādā Rietumos. Pat tā saucamā Krievijas opozīcijā (par kuŗas neatkarību no Kremļa personīgi man ir

lielas šaubas) visi kā viens apgalvo, ka no vīzu ierobežojumiem ciešot "vienkāršie krievu cilvēki". No malas tas izskatās vienkārši nožēlojami. Tie, kuŗi grib atjaunot vecās PSRS robežas, ir aizmirsuši, ka padomju laikos izbaukt no "strādnieku paradīzes" bija teju vai "mission impossible", neiespējamā misija!

Maskas ir kritušas. Viens no Krievijas simboliem ir rotallietā "matrjoška", daudzas viena otrā ievietotas koka lelles. Tagad redzam, ka slavenais krievu balets, literatūra, mūzika, zeltā mirdzošie baznīcu kupoli, vodka un kaviārs – tā bijusi tikai ārējā, draudzīgi smaidošā, publiskai apskatei izliktā lelle. Tai iekšā – citas, kuŗas raksturo tādi vārdi kā meli, izlikšanās, tumsonība, totālitarisms, agresija, kaŗš un nāve. Tas, par ko gadu desmitiem liecināja latviešu, lietuviešu un igauņu trimdinieki, ko visus trīsdesmit gadus pēc neatkarības atgūšanas pasaulei centās vēstīt Baltijas valstis, izrādījās taisnība. Migla sāk kļīst, acis atveras pat vislielākajiem "Krievijas sapratējiem". Uzskatāms piemērs – Vācija. Pavērosim, kā pēdējos mēnešos mainījies vācu nedēļas izdevums "Der Spiegel". Kopš gada sākuma vārds "Putins" uz žurnāla vāka minēts septiņas reizes. Lūk, šie virsraksti

chronoloģiskā secībā: "Cik tālu ies Putins?" (22. janvāris), "Putina kaŗš" (26. februāris), "Vai viņam vēl ir atpakaļceļš?" (12. marts), "Putina asiņainās pēdas. Kā krievu zvēribas maina kaŗu" (9. aprīlis), "Putina katastrofā" (7. maijs), "Aukstuma pavēlnieks" (25. jūnijs). Ar "aukstumu" domāts Eiropai pieteiktais gāzes kaŗš. Kā redzam, tad kā galvenais, faktiski vienīgais kaŗa un krīzes izraisītājs tiek minēts tieši Putins. Ļaunais Putins un apspiestā, nelaimīgā krievu tauta, kas cieš zem asiņainā diktatora režīma. Naratīvs, kas līdz šim lieliski iedērijās vāciešu kompleksos, viņu vēsturiskajā vainas apziņā Krievijas priekšā. Un tad kā zibens spēriens no skaidrām debesīm – "Der Spiegel" 6. augusta numurs. Tā vāku rotā Putina portrets, fonā – vīrietis ar jaku Krievijas karoga krāsās. Virsraksts: "Viņš ir tauta. Kāpēc tik daudzi krievi atbalsta Putinu?". Tas, ko beidzot sāk saprast pat vācieši – ka nevis Putins ir izveidojis agresīvo Krieviju, bet gan pati krievu tauta ir radījusi Putinu. Ka nevis Putins un viņa rokaspuīši no čekas un armijas ir pieteikuši kaŗu Ukrainai un Rietumiem, bet gan krievu tauta. Ka ne jau Putins ir tas, kuŗš slepkavo ukraiņus, bet gan "vienkāršais krievu puisis" no tālas Sibīrijas sādžas.

Krievijas politiķi un mediji apgalvo, ka pasauli esot pārņēmusi "rusofobija", nepatika pret visu krievisko. Bet patiesība ir tāda, ka, lai parādītu šodienas Krievijas patieso dabu, nav pat vajadzīgas dziļas analīzes un atmaskojoši raksti. Vienkārši pietiek bez jebkādiem komentāriem parādīt Kremļa propagandistu uzstāšanos Krievijas valsts televīzijas politiskajos šovos, spilgtākos citātus ar draudiem atkal "aiziet līdz Berlīnei", atjaunot Krievijas impērijas robežas, okupēt, nogalināt, sākt atomkaŗu. Visas šīs ilustrācijas ar postījuma zonām Londonā pēc tam, kad virs pilsētas tikšot uzspriecināta atombumba. Multfilmā ar cunami viļņiem, kas apriņ Ņujorku pēc zemūdens kodolsprādziena. Kartes, kuŗas ne tikai Ukraina, Gruzija, Baltijas valstis un Kazachstana iekļauta jaunās "krievu pasaules" robežās, bet nu jau arī Somija, Polija un Aļaska. Neatkarīgas socioloģiskas aptaujas liecina, ka ap 70 % Krievijas iedzīvotāju joprojām atbalsta kaŗu pret Ukrainu. Diemžēl jākonstatē, ka mums ir darišana ar garīgi slīmu sabiedrību.

Paģiras būs smagas, atveseļošanās – ilga un sāpīga. Atceroties Krievijas vēsturi, pastāv lielas šaubas, vai tāda maz ir iespējama.

KĀRLIS
STREIPS

Šonedēļ Latvijā ir karsts laiks. Visas nedēļas gaŗumā prognozēts, ka katru dienu gaisa temperatūra pakāpsies līdz +30 grādiem Celsijā skalā, kas Amerikā, tātad Fārenheita sistēmā dzīvojošajiem tautiešiem ir +86 grādi. Loģiski, ka šādos apstākļos prāts nesas uz atvaļinājumu un atpūtu...

Arī Latvijas Republikas Saeimas mājaslapā augustā tikai pa retam minēti kādi konkrēti pasākumi. Piemēram, 11. augustā bija ārkārtas plenārsēde, kur cita starpā deputāti savā pulciņā sveica jaunu locekli. Ainārs Vilciņš kļuva par Saeimas deputātu Mūžībā aizgājušā kolēģa Alda Blumberga vietā. 2018. gadā 13. Saeimas vēlēšanās viņi abi kandidēja no nu jau nebūtībā aizgājušās partijas KPVLV saraksta. Vilciņa kungs par deputātu ir kļuvis pavisam īsi pirms gaidāmajām 14. Saeimas vēlēšanām, kur viņš sev vietu atradis partijas "Suverēnā vara" sarakstā. 11. datumā Saeimai galvenais temats bija likumprojekts "Grozījumi energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā". Grozījumus iesniedza Ministru kabinets, un 11. augustā deputāti vispirms tos nodeva Budžeta un finanšu komisijai. Sēdes pārtraukuma laikā komisija tos izskatīja, un tad pēcpusdienā bija divas atsevišķas sēdes. Pirmā, lai likumprojektu apstiprinātu otrajā, bet tad vēl viena, lai to apstiprinātu galīgajā lasījumā. Uz trešo lasījumu opozīcijas deputāti bija ie-

snieguši priekšlikumus no serijas "atbalstu maksāsim drīzāk nevis vēlāk, vairāk nevis mazāk, plašāk nevis šaurāk". Tam visam koalīcijas deputāti pateica pārliecinošu nē, un galu galā likums pieņemts ar 78 balsīm, nevienam nebalsojot pret un nevienam neatturoties. Jautājums ir nopietns. Energoresursu cenas pēdējā laikā ir kāpušas debesis, tostarp "pateicoties" Kremļa fašista genocīdam Ukrainā, kam 24. augustā apritēs seši mēneši. Daudziem cilvēkiem Latvijā būs grūtības ar apkures un citiem rēķiniem, it īpaši, ja ziema šogad pagadīsies skarbāka. Šādā kontekstā nūdien teikšu, ka +30 vasarā ir daudz labāk nekā -30 ziemā.

Tomēr augusta mēneša laikā ir arī tikušas dažādās mūsu likumdevēja komisijas, un tieši šonedēļ vēlos rakstīt par Izglītības, kultūras un zinātnes komisiju, kuŗai sēde bija pirmdien, 15. augustā, un tad vēl viena 16. datumā, un tad vēl divas 17. augustā, viena no rīta, otra – pēcpusdienā. Apspriežamais jautājums – grozījumi Latvijas izglītības likumā un grozījumi Latvijas vispārējās izglītības likumā, un abos gadījumos galvenais ir sākt beidzot pielikt pēdējo punktu vienai no absurda-kajām situācijām, kāda ir pastāvējusi atjaunotās Latvijas Republikas vairāk nekā 30 gadu vēsturē, proti, ka Latvijas Republikā visu laiku ir darbojušās skolas, kuŗas mācību valoda nav latviešu valoda vai daļēji nav latviešu valoda.

Tas, ko šonedēļ spriež minētā komisija, ir saistāms ar valdības paziņojumu pirms pāris mēnešiem, ka nu būs pēdējās reformas šajā jomā, un process ilgs nākamajos sešos gados. Pirmajā lasījumā attiecīgos grozījumus Saeima pieņēma šogad, 16. jūnijā. Šonedēļ Izglītības komisija vērtēja abu likumu saturu. Tostarp – ar priekšlikumu no deputāta Igora Pimenova (*Saskaņa*): "Privātajās izglītības iestādēs izglītību iegūst valsts valodā vai citā valodā." Nav ilgi jākasa galva, lai saprastu, par kādu "citu" valodu te ir runa. Tālāk deputāts Pimenovs nācis ar šādu piedāvājumu: "Mazākumtautību izglītības iestādēs, kuŗās īsteno mazākumtautību izglītības iestāžu izglītības programmas saskaņā ar mazākumtautību izglītības iestāžu likumu..."

Te iepauzēsim – šāda likuma Latvijā nav! Patlaban spēkā esošajā izglītības likumā atrodam šādu tekstu: "No 1. klases līdz 6. klasei mācību satura apguve valsts valodā tiek nodrošināta ne mazāk kā 50% apjomā no kopējās mācību stundu slodzes mācību gadā, ieskaitot svešvalodas." Tieši šī knapināšanās ap procentiem ir ļāvusi tiem, kuŗi Latvijā negrib vienotu izglītības sistēmu, kuŗas pamatā ir valsts valoda, turpināt uzskatīt, ka varbūt to var novērst. Pagājušā gadsimta 90. gados bija lieli protesti ar centrālo tēmu "rokas nost no krievu skolām!" Tas bija ilens maisā tādā nozīmē, ka šo sabiedrības kontingentu

pārstāvošie politiskie spēki dikti centās apgalvot, ka runa jau nav par krievu valodu kā tādu, ir arī citas valodas, un vispār runa ir par skolu autonomijas tiesībām un kaut ko citu, bet ne par valodu kā tādu...

Taču patlaban, daudzus gadus vēlāk, minētais princips par procentiem pastāv joprojām. Par to ir runa šonedēļ komisijas aplūkotajos grozījumos. Deputāts Pimenovs savā priekšlikumā skaidro, kāda būs latviešu valodas loma šajās "mazākumtautību izglītības iestādēs": "Mazākumtautību izglītības iestādē tiek īstenots mācību priekšmets "Latvijas mācība", kas nodrošina latviešu valodas, Latvijas vēstures un kultūras zināšanu kā arī zināšanas par Latvijas dabu un ģeografiju apguvi valsts valodā."

Vai par to mums būtu jāsaka paldies? Paldies, ka visžēlīgi izglītības sistēmā tiks atstāts "mācību priekšmets "Latvijas mācība"? Vai nav tā, ka visai izglītības sistēmai no alfa līdz omega būtu jābūt par "Latvijas mācību"? Jo te galu galā ir Latvijas Republika, kuŗā ir tikai viena valsts valoda. 2012. gadā bija referendums par jautājumu, vai tādu pašu statusu arī piešķirt Kremļa fašista valsts valodai, un ar pārliecinošu balsu vairākumu Latvijas iedzīvotāji šai domai pateica stingru *nyet!* Bet vienalga joprojām mums ir izglītības sistēma ar procentiem attiecībā uz valsts valodā mācāmiem priekšmetiem. Un mums Saeimā

Vasaras karstumā

ir deputāti, kuŗi vēlas to "iebetonēt" uz visiem laikiem.

Latvijas politikajā iekārtā ir divas partijas, kuŗas tradicionāli uzskatītas par Kremļa fašista valstij draudzīgākām nekā citas. *Saskaņas* programmā uz 1. oktobri gaidāmajām vēlēšanām par izglītības jautājumu rakstīts šādi: "Jānodrošina plašākas iespējas izvēlēties mācību valodu visu līmeņu izglītības iestādēs atbilstoši laika izaicinājumiem un darba tirgus prasībām, kā arī ņemot vērā pašu audzēkņu un viņu vecāku vēlmēs." Otrā, krietni radikālāka partija ir Latvijas Krievu savienība: "Savienības deputāti aizstāvēs tiesības uz brīvu krievu un citu valodu izmantošanu izglītības sistēmā visos līmeņos." Visos līmeņos! Un varam būt pārliecināti, ka "citas valodas" šiem cilvēkiem ir, tā teikt, pie kājas. *Saskaņai* 1. oktobrī ir labas izredzes atgriezties likumdevējā, par LKS droši tā nevar teikt. Bet vienalga, ko šonedēļ lemj komisija un ko ar laiku lems Saeima, tas, ka neatkarīgā Latvijas republikā par valodu lietojumu izglītības sistēmā joprojām tiek lauzti šķēpi, ir un paliek nonsenss, un tas ir maigi teikts.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

SALLIJA BENFELDE

Turpinām to partiju apskatu, kuŗu solījumi un nākotnes redzējums rosina jautājumus par Latvijas iekšējo un ārējo drošību un to, cik tādi solījumi ir balstīti reālajā dzīvē un iespējās.

SUVERĒNĀ VARA

“Suverēnā vara”. Arī uzskata, ka vakcinēšanās un ar to saistītie jautājumi ir katra cilvēka izvēle un valsts neko nevar prasīt, aicina arī izmeklēt to personu rīcību, kas bija/ir atbildīgas par vakcināciju un tās sodīt. Ir par t.s. “dabiskajām ģimenēm” un aicina mainīt Sātversmi, lai stiprinātu tādas ģimenes. Tāpat arī aicina ļaut vēlētajiem ievēlēt Valsts prezidentu, mainīt vēlēšanu sistēmu un nepieņemt “zaļo kursu” saistībā ar energoresursiem, ja tas Latvijai nav izdevīgi. Daudz solījumu par nodokļu samazināšanu, pabalstu, pensiju palielināšanu, nenorādīt finanšu avotus. Ekonomikā vēlas panākt valsts iesaistīšanos uzņēmējdarbībā, valstij faktiski būtu atkal jāpārņem funkcijas, kuŗas šobrīd ir uzticētas pašvaldībām, uzņēmējiem. Spilgtākie solījumi: “Nepieļaut spekulācijas ar valsts energoresursiem un to cenām. “Zaļā kursa” politikas jautājumos neatbalstīt Latvijai neizdevīgus risinājumus. Nostiprināt dabiskas ģimenes jēdzienu LR Sātversmē, pieņemt ģimenes stiprināšanas un atbalsta likumu. Atbrīvot no IIN jauniešus līdz 25 gadu vecumam. Hipotēkas procentu maksājumu par ģimenes mājokļa iegādi, būvniecību vai remontu ieskaitīt attaisnotajos izdevumos. Atcelt būvatļaujas saņemšanu ģimenes apbūvei. Atcelt NĪN visiem mājokļiem un atgriezt pašvaldībām IIN proporciju 95% apmērā. Samazināt Saeimas deputātu skaitu līdz

50 un pāriet uz jaukto, maģoritāro vēlēšanu sistēmu ar vēlētajū tiesībām atsaukt savus deputātus. Samazināt ierēdņu skaitu par 1/3. “Valsts Tev, tavā pagalmā” – ieviest vienotu valsts pakalpojumu autobusu, kas nodrošina atbalstu iedzīvotājiem reģionos. Katram iedzīvotājam ļaut pašam noteikt, kuŗai partijai vai biedrībai viņš vēlas novirzīt sava valsts budžetā iemaksātā IIN daļu, atceļot spēkā esošo partiju finansēšanas sistēmu.” Pavisam sarakstā ir 100 kandidāti, Rīgas vēlēšanu apgabalā – 39. Vecākajam kandidātam ir 72 gadi, sarakstā divi cilvēki ar pamatizglītību, vidējā izglītība ir 27 deputātu kandidātiem, bet augstākā – no simt kandidātiem ir 71. Interesanti, ka sarakstā ir arī trīs kandidāti ar ASV, Austrālijas un Austrijas dubultpilsonību. Visvairāk deputātu kandidātu ir no Rīgas, bet plaši pārstāvēta arī visa Latvija. Būtiski ir, ka Rīgas vēlēšanu apgabalā, par kuŗa sarakstu balsos visi ārpus Latvijas dzīvojošie vai tobrīd ārpus tās esošie pilsoņi, ar pirmo numuru startē Jūlija Stepaņenko, kuŗa šobrīd ir pie frakcijām nepiederīga deputāte 13. Saeimā un kuŗa tika ievēlēta no “Saskaņas”. Interesanti, ka kandidējot 13. Saeimas vēlēšanās, Stepaņenko savu tautību nav norādījusi (tas ir likumā atļauts), bet šogad kā savu tautību norādījusi “ukrainiete”. Drīz pēc ievēlēšanas 13. Saeimā viņa kļuva par neatkarīgo deputāti. Jāpiebilst, ka Stepaņenko bija deputāte no “Saskaņas” saraksta arī 12. Saeimā, un bija “Saskaņas” sadarbības partnera partijas “Gods kalpot Rīgai” biedre, kuŗas zināmākie vadītāji un ideologi ir Nils Ušakovs un Andris Ameriks. 2020. gada 21. februārī izstājās no partijas “Gods kalpot Rīgai”. 2021. gada 8. janvārī kļuva par vienu no politiskās partijas “Likums un kārtība” dibinātājiem un kopā ar deputātu Aldi Gobzemu – par tās līdzpriekšsēdētāju. Jūnija beigās

no partijas izstājās. 2021. gada augustā J. Stepaņenko bija Aināra Šlesera veidotās partijas “Latvija pirmajā vietā” dibinātāju skaitā un tika nosaukta kā partijas Valsts prezidenta amata kandidāte. Sākoties kuŗam Ukrainā, Stepaņeko tika izslēgta no Šlesera partijas. Šogad jūlijā Stepaņenko sāka darboties partijas “Suverēnā vara” valdē, kur jau ir viņas vīrs. Jāpiebilst, ka Jūlija Stepaņenko publiskās uzstāšanās ir vērstas uz “nabaga tautas” aizstāvēšanu, bet tam cauri ik pa laikam skan prokrieviskas intereses.

Kristīgi Progresīvā partija. Programmā paredzēta visu nozaru uzlabošana un attīstība, pārmaiņas tajās. Daudz solījumu, nenorādīt finansējuma avotus. Kopējā sarakstā 31 deputātu kandidāts, vecākajam kandidātam 82 gadi. Ar vidējo izglītību ir 10 kandidāti, pārējie – ar augstāko izglītību sarakstā gandrīz puse ir ridzinieki. Rīgas vēlēšanu apgabalā sarakstā ir divpadsmit kandidāti, un pirmais Rīgas sarakstā ir Andrejs Krasņikovs, Rīgas Tehniskās universitātes profesors, inženierzinātņu doktors un arī partijas priekšsēdētājs, partija reģistrēta 2009. gadā ar nosaukumu “Vienota Rēzekne”, bet nosaukumu mainījusi pagājušajā gadā. Spilgtākie solījumi: “Mēs vairākkārtīgi palielināsim jauno ģimeņu atbalstu valstī. Mēs veidosim sociālās paketes ģimenēm ar diviem un vairākiem bērniem. Kadri. Finanšes. Materiālie līdzekļi. Mēs mainīsim pieeju katrā no minētiem posteņiem. Uzņēmējdarbības nodokļu optimizācija. Vietējā biznesa atbalsts ar ekonomiskiem līdzekļiem”.

Kā izvēlēties partiju, par ko balsot?

Otrais pārskats

Saskaņa

Sociāldemokrātiskā partija

“Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija arī sola nodokļu samazināšanu, valsts lomas pastiprināšanu ekonomikā un finansēs, faktiski – lēnu nemanāmu pāriešanu uz citu ekonomiku, sola sociāli orientētu valsti. Ir par tautas vēlēto prezidentu, vēlēšanu sistēmas maiņu un nepilsoņiem tiesības vēlēto pašvaldību vēlēšanās. Pavisam sarakstā 87 deputātu kandidāti, vecākajam kandidātam 81 gads. Diviem kandidātiem ir pamatizglītība, deviņiem – vidējā, bet pārējiem augstākā izglītība. Visvairāk deputātu kandidātu ir no Rīgas. Rīgas vēlēšanu apgabalā ir trīsdesmit deputātu kandidāti, saraksta pirmais numurs ir Jānis Urbanovičs, bet trešais – bokseris Mairis Briedis, kuŗa nostāja jautājumā par kuŗu Ukrainā esot neitrāla, nepauzot nostāju pret Krieviju. Spilgtākie solījumi: “Tautas pārstāvji, nevis partiju ielikteni. Jāmaina pašreizējā partiju sarakstu vēlēšanu sistēma uz maģoritāru sistēmu vienmandāta vēlēšanu apgabalos ar iespēju atsaukt visu līmeņu deputātus, kuŗi zaudējuši savu vēlētajū uzticēšanos. Jāpiešķir Latvijas nepilsoņiem tiesības no 2025. gada balsot pašvaldību vēlēšanās vienlīdzīgi ar ES valstu pilsoņiem, kuŗi pastāvīgi dzīvo pašvaldībā. Latvijai ir jāsaņem pāreja uz sociāli orientētu tirgus ekonomiku. Valsts loma makroekonomikas līmenī ir jāpalielina, lai veicinātu tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību un sabiedrības labklājību. Latvijai jāatgriežas pie valsts regulējuma principiem stratēģiski svarīgām tautsaimniecības nozarēm. Ir jāizveido tāds enerģētikas tirgus modelis, kas krīzes apstākļos dos iespēju visiem Latvijas patērētājiem saņemt enerģiju par saprātīgu cenu. Valsts cenu regulējums daļai preču un pakalpojumu. Jānodrošina plašākas iespējas izvēlēties mācību valodu visu līmeņu izglītības iestādēs atbilstoši laika izmaiņām un darba tirgus prasībām, kā arī ņemot vērā pašu audzēkņu un viņu vecāku vēlmes”. Jāpiebilst, ka kuŗa sākumā partija pauda piesardzīgu tā nosodījumu. Līdz pēdējām pašvaldību vēlēšanām “Saskaņas” ar “Gods kalpot Rīgai” apvienotais saraksts desmit gadus bija uzvarētājs Rīgā un saimnieciskā darbība bija orientēta uz īpašu atbalstu krievu valodā runājošajiem vēlētajiem un dažādiem apšaubāmiem darījumiem, par kuŗiem ir ierosināti kriminālprocesi.

stāties no Eiropas Savienības vai arī ignorēt tās noteikumus, grib tiesības nepilsoņiem balsot vēlēšanās, tautas vēlēto prezidentu un mainīt vēlēšanu sistēmu. Patiesībā partija reizē ir par kreisu un labēju politiku. Pavisam sarakstā ir 65 deputātu kandidāti, vecākajam kandidātam ir 70 gadi. Rīgas vēlēšanu apgabalā partijai ir 30 kandidāti, un pirmais sarakstā ir Aleksejs Rosļikovs, bijušais Rīgas domes deputāts no “Saskaņas”, no kuŗas tika izslēgts. Partija dibināta pagājušā gada janvārī, un programma liecina, ka, nonākot pie varas, mainītu Latvijas orientāciju Rietumu un civilizētas tautsaimniecības virzienā un pretrunās ekonomiskajās un finansējuma nostādēs novestu pie haosa, turklāt izpratne par ekonomiku liecina par apzinātu vai neapzinātu zināšanu trūkumu. Spilgtākie solījumi: “Pārskatīsim Latvijas atkarību Eiropas Savienības ietvaros. Prioritāras ir valsts intereses vai izstāšanās no zņnaudzošās savienības. Stingra ekonomiskā suverenitāte un neatkarīga attiecību veidošana ar kaimiņvalstīm. Apsvērsim iespēju veikt kontrolētu saistību nepildīšanu, lai atteiktos maksāt ES parādu. Kontrolējamais defolts ir vienīgā izeja, lai atbrīvotu valsti no parādiem, kuŗos mūs cenšas nogremdēt un neapgriezeniski atņemt brīvību. Atteiksimies iegādāties elektroenerģiju par uzpūstām Eiropas Savienības cenām un atgūsim savas valsts enerģētisko neatkarību. Latvijas hidroelektrocijām ir jāstrādā valsts labā, nodrošinot iedzīvotāju ar pieejamu elektroenerģiju pēc ražotāja, nevis biržas cenām. Pārskatīsim nodokļu politiku par labu iedzīvotājiem. Lai stimulētu dzimstības līmeni, no 2023. gada: vienreizējs bērna piedzimšanas pabalsts 1000 EUR apmērā; bērna kopšanas pabalsts līdz bērna pusotra gadam 300 EUR apmērā; ģimenes valsts pabalsts līdz 20 gadu vecumam 100 EUR apmērā par katru bērnu. Tiesības balsot Latvijas nepilsoņiem vēlēšanās. Ir nepieciešams taisnīguma un vēsturiskā līdzsvara solis. Visu nepilsoņu pieņemšana par pilntiesīgiem valsts pilsoņiem. Tautas vēlēts prezidents ir nozīmīgs solis, lai līdzsvarotu un garantētu tiesību aizsardzību Latvijas iedzīvotājiem. Bezpartijiskās vēlēšanas vai maģoritārā sistēma valsts politikā dos iespēju izrauties no politisko partiju uzbūves un ienest Latvijā iespēju individuāliem un profesionāliem politiskiem startiem. Sakārtosim valsts pārvaldi, harmonizējot atbildību un godīguma principus. Apvienosim Ekonomikas ministriju ar Finanšu ministriju, kā arī Kultūras ministriju iekļausim Izglītības ministrijas sastāvā. Tā mēs iegūsim 11, nevis 13 ministrijas jau pirmajā posmā”.

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

Stabilitātei!
POLITISKĀ PARTIJA

Politiskā partija “Stabilitātei!”. Sola samazināt vai atcelt nodokļus, iespēju iegūt izglītību katram savā dzimtajā valodā, gribētu iz-

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda fināciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

“Lai viens otram mēs nepazustu..” (Velta Sņikere)

Jurists, fotogrāfs, vēstures entuziasts Aivars Borovkovs intervijā *Ligitai Kovtunai*

“Timenote.info” ir digitālā vietne ar vairāk nekā 61 miljonu lapušu 11 valodās, kas glāb informāciju ne tikai par Mūžībā aizgājušiem mūsu senčiem un cilvēkiem, kas sev atvēlēto laiku dzīvojuši pirms mums un kopā ar mums, bet arī par notikumiem un vietām. Mūsu laikraksta lasītāji savulaik to iepazīna ar nosaukumu “Nekropole”, un tajā tika ievietotas arī ziņas par mūsu tautiešiem.

Kāpēc jums kopā ar domubiedriem radās ideja šādu vietni izveidot, turklāt ieguldot privātos līdzekļus?

Kopā ar Ainaru Brūveli sākām šo gigantisko projektu pirmām kārtām, lai saglabātu un padarītu ikvienam pieejamu informāciju par Mūžībā aizgājušajiem. Vēlāk piesaistījās arī citi komandas biedri – Uldis Ķirsis, Zanda Radziņa, Edīte Brence, Andrejs Cirulis, Līga Landsberga, Gunita Kulmane, Marija Roba, Mārtiņš Freivalds....

Pasaule īstenībā ir tik maza, un viss ir tik cieši savstarpēji saistīts. Tas ir ļoti interesanti un aizraujoši. Viens piemērs – ja atmināties savulaik slaveno Holivudas kulta filmu “Malholanda ceļš”, tajā vienu no galvenajām lomām spēlēja aktrise no Austrālijas, viņas tēvs savulaik bija grupas “Pink Floyd” menedžeris Londonā. Otra aktrise – pirmā latīņamerikāniete, kas 1985. gadā kļuva par *Mis Amerika*, savukārt viņas vīra vectēvs bijis Otto fon Bismarks. “Rakņājoties” pa filmas sižetu un pētot ASV “mises”, atrodo 1944. gadā dzimušo latvieti Māriņu Ozeri, pirmo naturālizēto ārzemnieci, kuŗa 1956. gadā kļuva par *Mis Amerika*. Vai nav pērles?!

Ziņu apjoms ir ļoti iespaidīgs. Kā tās iegūstat?

Informācijas ieguves veidi gadu gaitā ir apgūti visdažādākie. Rakstām paši, raksta ļaudis, kuŗi ir reģistrējušies enciklopēdijā. Esam par privātiem līdzekļiem pirkuši arhīvu ziņas Krievijā. Piemērs – kad 2005.-2006. gadā Krievijā sāka vajāt starptautisko organizāciju *Memoriāls*, krievu arhīvi vēl bija daudz maz pieejami. Pastiprinoties demokrātijas “skrūvju piegriešanai” šai zemē, arī *Memoriāls* tika klasificēts kā ārvalstu ietekmes aģents. Mēs steidzām piedāvāt viņiem savu datu bāzi “novietot” mūsu serverī, lai drošāk, diemžēl interese no viņu puses netika izrādīta, iespējams, pat politisku motīvu dēļ. Bet – tur darbojās kāda latviešu zinātniece-akadēmiķe, kuŗa pamatīgi pētīja represiju vēsturi pret latviešu diasporu boļševiku laikā un ar kuŗu Atmodas laikā, strādājot izmeklētāju grupā Maskavā, biju iepazītinies. Viņa arī palīdzēja nokopēt failus. *Lursoft* speciālisti tos iztīrīja no interneta vīrusiem, sakārtoja, un mēs ieguvām ap pusotra miljona Gulaga upuru vārdus. Tagad, strādājot ar citiem avotiem, kopā esam ieguvuši aptuveni 3,7 miljonus, un nu mums ir vairāk sistematizētu

ziņu nekā *Memoriālam*. Tostarp uzradās cilvēki, kas pašiem vien zināmā veidā piekļuvuši pie arhīviem un veic cilvēku šāvēju auditu. Svarīgi pieminēt, ka atradām ļoti daudz latviešu vārdus, par kuŗiem ziņu Latvijā nebija, domājams, ka viņu vidū ir cilvēki no pirmajiem emigrācijas viļņiem uz Krieviju pēc 1905. gada, Pirmā pasaules kara laikā...

Monitorējām neslēgtās krievu lapas, kur izlaužas info par kritušajiem ieburcējiem. Publicējam, jo daudziem krieviem arī tas ir pārsteigums, jo ziņas par krievu armijas zaudējumiem ir padarītas par valsts noslēpumu.

Kā daudzi – veidojam dzimtas kokus. Tie ir pilnveidoti tā, ka paši automatiski sāk generēt saites ar citiem radiem. Līdzās tam ir arī sociālais koks, kas ir daudz dinamiskāks un parāda personu attiecības – “draugs”, “skolasbiedrs”, “priekšnieks-padotais”, “varamā-upuris”, “kaimiņš” utt. Veidosim atzaru “krusttēvs”, “krustmāte”, kam, izrādās, ir ļoti būtiska nozīme. Mūsu vietnes apmeklētāji ieteikuši arī norādīt “ticību” un minēt ne tikai tēva, bet arī mātes vārdus. Ir vēl plānotas lietas, kuŗas pamazām ieviesīsim, lai lietotājiem būtu interesantāk.

Vēl ir arī karte ar kapuvietām, kas galvenokārt top, pateicoties mūsu apmeklētājiem. Te vēl minēt profesionālu fotogrāfu no Polijas Pāvelu Marianski, kuŗš izveidojis vairāk par 3,2 miljoniem ierakstu. Vispār poļi ir ļoti aktīvi gan pēc apmeklējumu skaita, gan ierakstiem un foto.

Kā cilvēks var kļūt par jūsu apmeklētāju jeb dalībnieku?

Reģistrējoties var veikt neierobežotu skaitu ierakstu par personām. Ja ieraksts jau eksistē, ar vienu datora klikšķi var lūgt iespēju rediģēt un papildināt – tas ir arī mūsu kontroles mehānisms. Šobrīd reģistrējušies un veic ierakstus vairāk nekā 30 tūkstoši cilvēku. Aicinām, piemēram, gluži konkrēti rakstīt par savām skolām – par to ēkām, skolotājiem, klasesbiedriem, izlaidumiem utt. Kā jau minēts, ierakstus var veikt 11 valodās, ja parādīsies brīvi līdzekļi, plānojam atvērt sadaļas spāņu, italiešu un portugāļu valodās. Tam būtu nepieciešams ap 80 tūkstošiem eiro.

Vai valsts un organizācijas nepiedalās?

Diemžēl ļoti minimāli, arī diasporas organizācijas nepauda atsaucību, kad uzrunājām viņus ar ideju piedalīties un meklēt latviešus pasaulē. Ir neliela sadarbība ar Ārlietu un Tieslietu ministriem.

Bet – jaunās emigrācijas vilnis turpina velties, Anglijā un Īrijā bērni runā angļiski arī ģimenē, un naīvi cerēt, ka viņi masveidā atgriezīsies Latvijā. Taču ir svarīgi jau tagad notvert un nepazaudēt viņu pēdas te, vecāku dzimtenē. Tāpēc acinām rakstīt angļiski vai jebkuŗā no piedāvātajām padsmīti valodām. Paskatīsimies kartē! Lielbritānijā ir tik daudz iezīmētu kapsētu, īpaši ap Kembridžu. Savulaik tur

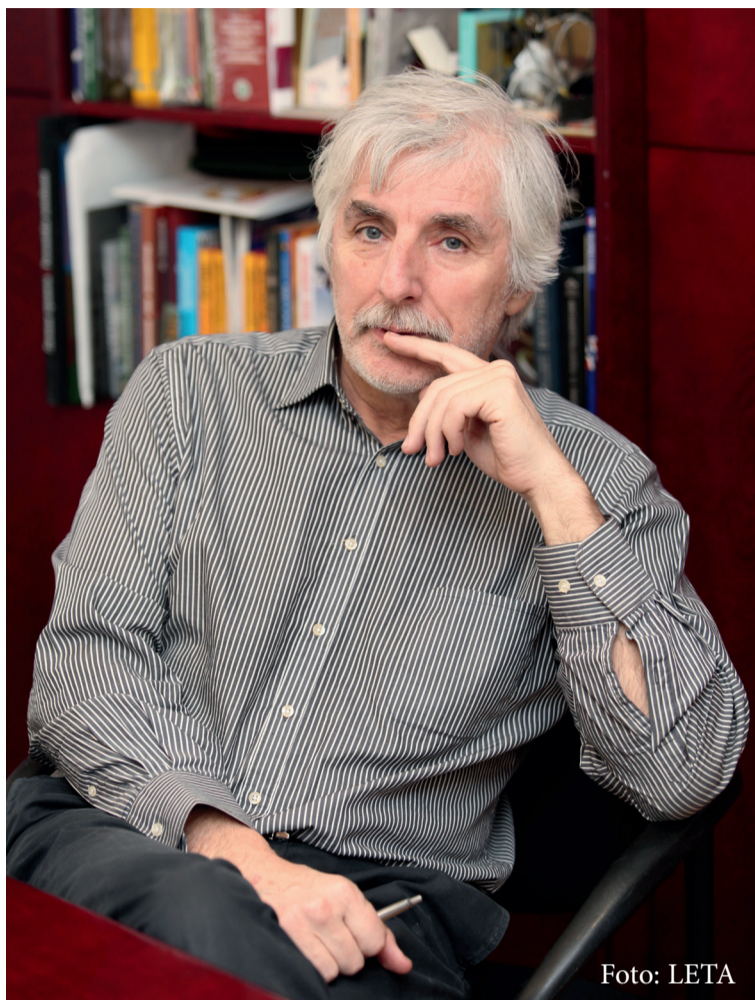

Foto: LETA

Aivars Borovkovs: “Mūsu aicinājums ir joprojām spēkā – rakstām vēsturi kopā! Tautas personīgā atmiņa ir daudz pilnīgāka, niansētāka nekā atsevišķu vēsturnieku fiksētais. Ikvienu cilvēka dzīve ir saistīta konkrētiem notikumiem un vietām, tāpēc mēs mēģinām fiksēt arī svarīgus publiskus notikumus, vietas (skolas, baznīcas, kultūras pieminekļus u.c.). Ir svarīgi dalīties savās atmiņās, jo mazie stāsti veido lielās vēstures epizodes.”

dzīvoja fotografe no Aizkraukles Žanna Žaka un, pateicoties viņai, karte tika papildināta ar ļoti daudziem kapsētu foto.

Ar ko “Timenote” atšķiras, piemēram, no Vikipēdijas?

Vikipēdijā darbojas noteikts protokols, proti, ik nedēļu no tās izdzēs personālijas atkarībā no viņu “svarīguma”. Īsāk sakot – Vikipēdijā raksta par VIP personām. Mēs uzskatām, ka mums nav tiesību šķirot, kuŗš cilvēks vēsturei ir vairāk nozīmīgs, kuŗš mazāk. “Timenote.info” raksta par visiem un ikvienu. Citkārt tieši “otrā plāna” cilvēkiem mēdz būt izšķirīga loma vēsturē.

Kāds nozīmīgs stāsts no latviešu vēstures Krievijā – par teātri “Skatuve” Maskavā, kur 1938. gada 3. februārī nošāva visus 280 tā aktierus un darbiniekus. Te arī ievijas stāsts par Mariju Leiko, aktrisi, Eiropas mēmā kino zvaigzni... Un šo stāstu par “Skatuvu” esmu izmantojis “sarunās” ar krieviem šolaik. Mēs zinām, ka šajā ģeopolitiskajā situācijā, kad krievi “cīnās” par pilnīgi bezjēdzīgu ideju un nav pārliecināti, respektīvi, ir pārliecināti par savu taisnību un arī to, ka Baltijā visi

bija fašisti, ka aizvadītā gadsimta 40. gadā PSRS nevarēja rīkoties citādi, kā vien te ieburkot, es bez komentāriem pārsūtu šo ierakstu. Redziet, krievam vēl viena lieta ir “iezīsta ar mātes pienu”, proti, teātris ir kaut kas īpaši svēts! Un, redzot, ka ir ticis apšauts viss teātris, ir momentāla reakcija: “Vai nav maitas! Kā varēja šaut uz aktieriem?!” Šai brīdī esmu “ticis pāri uzticēšanās sētai”, un sākas viņu patiesie stāsti... Ar krieviem runājot viņiem saprotamā valodā, var uzziņāt brīnumu lietas! Piemērs? Atradās cilvēki, kas zināja nosaukt pat Omskas cietuma ieslodzīto izvietojumu pa stāviem, apsargu vārdus, tos, kas deva pavēles un kas šāva.

Ir arī atrasti veidi, kā tiekam pie informācijas par Ukrainas kara nošautajiem krievu zaldātiem, turklāt automatiski turpina darboties *Twitter* lente, kas pati generē *tvītus* jeb signālus arī krievu valodā, kas atgādina par kādam svarīgu cilvēku. Cita lieta, ka Krievijas cilvēki nevar atļauties reaģēt – sankcijas ir momentānas un ļoti skarbas. Totālā varas agonija ir eskalējusies līdz ārpriekšam un kļuvusi neapreķināma.

Pēc 24. februāra ir izslēgta jebkāda diskusija, ieskaitot ābece patiesību – ja esi nelegāli ienācis manā teritorijā, tu esi noziedznieks un tev jānes atbildība. Diemžēl tas attiecas arī uz savulaik gluži sakarīgu cilvēku domāšanu.

Labākais, ko šobrīd varam darīt, ir reģistrēt kara noziegumus ar foto, video, aprakstiem, cilvēku liecībām u. c. To arī darām. “Timenote” datu bazē šobrīd ir aptuveni 10 000 Krievijas-Ukrainas kara upuru vārdi. Varu droši apgalvot, ka mūsu datu bāze ir viena no vislabāk sistematizētajām par aktuālo karu.

Lūdzu, varbūt soli pa solim, – kā ieiet vietnē, meklēt, reģistrēties utt.!

Reģistrācija ir ļoti vienkārša – kā parasti mājaslapās, augšējā labajā stūrī ir reģistrēšanās pogā. Aizpildot anketu, automatiski ģenerējas vēstule uz jaunā dalībnieka norādīto e-pastu, caur kuŗu dalībnieks arī pabeidz savu reģistrāciju. Principā, atbildei ir jābūt uzreiz. Ja tās nav, der apskatīties, vai tā nav iekritusi *spamos* vai kaut kā citādi nokļūdsi. Ja ir kādas problēmas, neskaidriības, jautājumi – lapas lejā ir mūsu e-pasta adrese, kur kāds no administratoriem pieslēgsies un sniegs palīdzību.

Mūsu aicinājums ir joprojām spēkā – rakstām vēsturi kopā! Tautas personīgā atmiņa ir daudz pilnīgāka, niansētāka nekā atsevišķu vēsturnieku fiksētais. Ikvienu cilvēka dzīve ir saistīta konkrētiem notikumiem un vietām, tāpēc mēs mēģinām fiksēt arī svarīgus publiskus notikumus, vietas (skolas, baznīcas, kultūras pieminekļus u.c.). Ir svarīgi dalīties savās atmiņās, jo mazie stāsti veido lielās vēstures epizodes.

Izsēnis ir pieņemts arī publiski izteikt līdzjutības. To var izdarīt laikrakstā, kuŗu ne vienmēr pēc tam saglabā, bet to var izdarīt arī pie jebkuŗas personas apraksta, un šie ieraksti būs pieejami vienmēr.

Šobrīd datu bazē ir vairāk nekā 151 000 kapsētu. Arī tās var atzīmēt pie konkrētām personām, lai ir iespēja atrast un nolikt kādu ziedu. Ja nav iespēja nokļūt līdz šai kapsētai, pie personas var uzlikt piemiņas sveci.

Galvenais, ko vēlamies atzīmēt, – oktobrī mūsu darbam apritēs 12 gadi. Mūsu kopīgi veidotā enciklopēdija ir bez maksas. Ja kāds spēj palīdzēt ar ziedojumiem, esam ļoti pateicīgi.

Ziedojumu konts:

Biedrība “Timenote.info”
reģ. Nr. 40008208926
banka - AS SWEDBANK
konta Nr.
LV12HABA0551036552408
Bankas kods HABALV22

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

GUNDEGA SAULĪTE

“ES ESMU RUNĀJUSI. Elvira Baldiņa”

Šāds nosaukums izraudzīts režisores Virdžīnijas Lejiņas un operātoru Jāņa Rēdliča dokumentālajai filmai par vecāko latviešu aktrisi Elvīru Baldiņu, kurai 11. augustā svinējām 103. dzimšanas dienu. Jaunās filmas pirmizrāde šai datumā notika J. Misiņa bibliotēkā Rīgā un tajā piedalījās arī pati jubilāre. Absolūti unikāls latviešu kultūras notikums!

Elvīras Baldiņas vārds teātra aprindās un visplašākajā sabiedrībā komentārus neprasa. Dzimusi Kraukļu pagastā neatkarīgās Latvijas valsts pirmajā rudenī, mācījies Cesvaines ģimnazijā un Latviešu aktiešu arodbiedrības teātra skolā, darbojusies Latvju drāmas ansambli. No 1945. līdz 1992. gadam, kad teātri likvidēja, strādājusi Jaunatnes teātri, kur viņas personības gaišums un garīgais spēks ietekmējis vairāku paaudžu skatītāju ētiskos un estētiskos ideālus.

Elvīras Baldiņas garīgo apvārsni veidojusi latviešu dainu pasaule. Uz katru notikumu vai norisi, uz katru līdzcilvēka darbošanos, viņas krājumā ir atbilstīga četrtrinde. Jautāta, cik dainu viņa īsti zinot, Elvīra šķelmīgi atbild: “Nezinu. Reiz mēģināju saskaitīt, bet pēc trešā tūkstoša man apnika...” Ilgu gadu garumā tieši šī prasme istajā brīdī teikt isto tautasdziesmu Elvīru padarīja par iecienītu izvadītāju, kad pēdējā gaitā jāpavada kāds tuvinieks. Kolēģi puspujokam viņu dēvējuši pat par sarkano mācītāju, jo tas aizsācies laikā kad Tēvzemē komunistu ideoloģija centās mazināt un ierobežot mācītāju darbību. Bet

*Dievs man deva sūru mūžu,
Laima stipru dvēselīti;
Raudājusi sasmējos,
Šķitos nieka neredzējsi.*

latvju daina, Elvīras Baldiņas izraudzīta un skandēta, arī sēru brīdī sniedza gaišu mierinājumu pavadītājiem.

Kad pirms trim gadiem Rīgas Latviešu biedrībā svinējām Elvīras Baldiņas 100. jubileju, viņa visiem saviem apsveicējiem no-

vēlēja garu mūžu, jo dzīvot ir tik interesanti.

Režisore Virdžīnija Lejiņa pēc šīs gadsimta jubilejas sāka mērķtiecīgi filmēt un vākt materiālu, lai atainotu šī neparasti bagātā un skaistā mūža atspulgu filmas lentē. Kino epizodēs redzam gan aktrises tēva māju apciemojumu, gan atmiņas par Kraukļu pamatskolu un Cesvaines ģimnaziju. Kādā vakara stundā kopā ar Elvīru Baldiņu veļam smagās Latvijas Mūzikas akadēmijas durvis, kur savulaik Konservatorijas telpās ritējušas teātra skolas mācības, un viņa atslēgu glabātājam skaidro, ka te viņas mazdēls Toms Ostrovskis ir profesors. Par īpašo garīgo saiti ar vecomāti Toms Ostrovskis stāsta arī no kino ekrāna.

Filmā sajūsmina tās veidotāju – režisores un operātoru – prasme vienkāršus skatus pasniegt tā, lai tie raisītu plašu tēlainību un daudznozīmību. Kaut vai, piemēram, putojoši jūras viļņi sākumā un rāmā vakara saule filmas finālā. Sākuma ainā uz balto viļņu fona – Elvīra Baldiņa ar divriteni, viņa vēl noskandina zvaniņu, tātad stāsts sākas. Un nemanā negribas ticēt, ka mūsu priekšā pie velosipēda ir simtgadniece, Latvijas likteņa līdzgaitniece.

Profesionālā prasme atrast filmas varoni dzīvam un tālrunim dialogam ar skatītāju uz ekrāna uzbuņ neikdienišķi spēcīgu un bagātu personību. Bez liekas koķetērijas, skaidri un nepārprotami Elvīra formulē savus dzīves principus. Par brīvu personību, kas arī pirms Atmodas, tāpat kā visa mūsu tauta, nav miegā snaudusi. Par to, ka ne-

svētkus. Viņai ir ko pārspriest ar dažādu paaudžu ļaudīm, visur viņu saņem kā gaidītu viesiņu, tā vien šķiet, ka ap Elvīru arvien staro milzīga mīlestības gaisotne. Ne velti arī uz dzimšanas dienas kinoseansu bibliotēkas otrajā stāvā Elvīru uznesa dziedošu Latvijas aktiešu pulks, skaļi dziedot draiskulīgu Raimonda Paula dziesmiņu. Un katram no viņiem – Vilim Daudziņam, Mārcim Manjakovam, Artim Robežniekam, Gundaram Āboliņam ir savs stāsts par saikni ar jubilāri.

Elvīras Baldiņas stāstījuma viedumu uzveļ arī atsevišķās ainās izmantotās latvju zīmju kompozīcijas, par ko filmā gādājis diziners Valdis Celms.

Katrā ziņā pieminams ir arī dokumentālā materiāla izmantojums filmas audumā. Smalkjūtīgs un neuzbāzīgs, gaumīgs un lietpratīgs, lai uzsvērtu filmas varones vietu mūsu tautā vai pasaules laika ritējumā kopumā. Šī kinodarba nozīmi ir grūti

100 gadu jubilejā kopā ar mazdēlu pianistu un pedagogu Tomu Ostrovski

Elvīra Baldiņa 103. goda dienā saņem folkloristes Janīnas Kursītes-Pakules apsveikumu

jūtas drosmīga, taču nekad ne no kā nav baidījusies. Par latvju dieviņu, kuŗš tepat mūsu vidū un cilvēku saskarsmē vien dzīvo.

Arī savos cienījamajos gados jubilāre iet ļaudīs, jo viņu patiesi interesē jaunumi latviešu kultūras norisēs. Gan Nacionālajā mākslas muzejā, gan jauno mākslinieku izstādēs, gan Jaunā Rīgas teātra izrādēs, tāpat viņa vēlas redzēt Rīgu, kad tā staro, novembra vakaros gaidot Valsts-

par augstu novērtēt. “Es esmu runājusi. Elvira Baldiņa” ir darbs par latvisko spēku, par gara lielumu un dvēseles dāsnumu. Tas ir kā aktrises autogrāfs, atskatoties uz daudzveidīgo un bagāto mūža veikumu. Un reizē tas ir arī piemineklis skaistai un spēcīgai sievietei, kas ietekmējusi tik daudzus sava laika biedrus. Paldies Virdžīnijai Lejiņai par māksliniecisko vērtīgumu un Jānim Rēdličam par aso skatītienu!

Elvira Baldiņa Anša Tipāna filmā "Tavas rokas", 1943

TRIMDAS PERSONĪBU PAŠPORTRETI

PĒTERIS AIGARS

Negribēta biogrāfija

Rakstot par mani 60. dzimšanas dienā, kāds kritiķis vaicāja: ko mēs zinām par Pēteri Aigaru? Pašam grūti spriest, vai kāds zina ko par mani. Turklāt man nesagādā gandarījumu runāšana un rakstīšana pašam par sevi. Rakstnieka vietā jārunā viņa darbiem. Ja tie runā, tad pārējā runāšana ir lieka. Ja kādam interesē mani ieskati par rakstnieka sūtību un rakstīšanas metodēm, tad varu savus “noslēpumus” atklāt, varu pateikt arī ko vairāk.

Arvien esmu bijis pārlicināts, ka rakstnieks, arī trimdā atrazdamies, nevar un nedrīkst rakstīt kā trimdinieks, viņš nedrīkst ieslēgties trimdas *geto* un sevi izolēt no pārējās pasaules. Nav svarīgi, kādā zemē atrodamies, bet izšķirošais ir, vai spējam pacelties pāri ikdienai augstākā nacionālās literatūras gaisotnē. Arī Rainis, atrazdamies Kastaņolā, nerakstīja trimdai, bet latviešu tautai. Trimdas sabiedrība var dot rakstniekam zināmus impulsus, bet mums jāraksta visiem tiem, kuŗi runā latviešu valodā. Tikai tādā kārtā varam izsargāties no trimdas sērgām un bojāejas jausmām. Mums jālūkojas pāri tagadnei uz nākotni.

Viens no vislielākiem iepriecinājumiem man svešumā ir bijis, kad saņēmu vēstuli no Rīgas, ko rakstīja divdesmit gadus neredzēts neredzēts cilvēks: “Atsūti, lūdzu, man savas dzejas “Kam tu ziedi, zelta smilga” pilnu tekstu. Ļoti ilgojos to lasīt vēl un vēl... To dzirdēju, kad tu to lasīji Hamburgas dziesmu svētkos.”

Acīmredzot dzejolis pārraidīts. Lasītāji neslāpst ideoloģiju, bet dzeju.

Ideoloģijas nāk un paiet, bet literatūra paliek. Protams, arī rakstnieks nevar peldēties sava laikmeta jūrā un izkāpt no tās sauss, bet katram talantam ir jāatrod sava skola, sava izteiksmē un sava pasaule, kur viņš jūtas kā mājās. Lai iegūtu meistariību, ir jābūt ne vien spējam, bet arī lielai pacietībai. Pacietība neaizstāj talantu, bet bez nepārtrauktas mācīšanās nav meistariības. Literatūras jaunradišanas noslēpums ir nevis ko, bet – kā. Dzejā radošā izdoma zvirbuli paceļ ērgļa augstumos, bet var notikt arī otrādi, ja izdoma apsīkst.

Mūžīgās formas un satura mīklas nodarbina katru paauzdi, bet, tās risinot, jāiegaumē, ka vīns nosaka glāzes krāsu, bet glāze ietekmē vīna garšu. Arī lēts vīns, ieliets labā traukā, liekas burvīgs. Izjūtas Dievs dod katram cilvēkam, bet tikai dzejnieks prot tās sagūtīt un acumirkļus pārvērst par mūžību. Protams, mūžībām katrai ir sava laika skaitīšana.

Kas ir dzeja, vai tās būtība ir atminēta! Atbilžu būs tikpat daudz, cik dzejnieku. Bet viens ir skaidrs – katrā dzejas vārsnā ir kāds kodols, kāds spēks, kuŗš,

nonācis saskarē ar lasītāju, eksplodē. Kā citādi izskaidrot, ka maza vārsna pārdzīvo autoru un pat savu tautu. Dzeja man šķiet visnepateicīgākā no visām mākslām, jo saistīta ar mātes valodu, bet arī visneaizstājamākā. Katrā tautā ir maz dzejas sapratēju, bet no šiem nedaudziem ir atkarīga attiecīgās tautas rakstniecība. Kuŗš lasa latviešu dainas? Bet viņas dzīvo mūsos, mūsu sarunās, mūsu uzskatos, mūsu sapņos. Vai tāpat nav ar mūsu dzeju? Jo vairāk viņu noliedz, jo tuvāka viņa kļūst noliedzējam.

Man ir jautājuši, kad es rakstu, kur vislabāk veicas? Rakstu visos gada laikos, bet vislabāk veicas, staigājot mežā, pļavā vai vientuļā ceļā, kur nejut mūsdienu civilizāciju. Esmu gan uzrakstījis zināmu skaitu dzejoļu vilcienā un pat lidmašīnā. Lai rakstītu, jāatraisās no ikdienas, no pienākumiem un rūpēm, jāaizmirst pārestības un naidi. Pat satiras rakstot, es necinos ar cilvēkiem, bet tikai vēlos viņu vājības iemiesot kādā dzīvniekā. Es ceru, ka dzīvnieki man piedos, ka viņus esmu šād un tad apveltījis ar cilvēku netikumiem.

Cilvēku vājības ir nelabojaumas. Vienīgais, ko rakstnieks spēj, ir pacelt tās mākslinieciskā augstumā, piešķirt netikumiem un tikumiem kādu kopēju sakarību. Es arvien esmu ticējis, ka arī nezāle plaukst Dievam, kaut arī šis uzskats nav visiem pa prātam.

Ne katrreiz izdodas nedaiļo pacelt daiļuma līmeni, ne arvien

Latviešu grupa Trimdas rakstnieku kongresā Diseldorfā. Aizmugurē Jānis Jaunsudrabiņš ar dzīvesbiedri Natāliju. No labās: Andrejs Irbe, Pēteris Aigars, Zeltīte Avotiņa un Jānis Andrupis // Foto: P. Strante

forma palīdz atdzemdināt saturu. Sekmes dažkārt atkarīgas no laimīgas nejaušības. Kādreiz necerēti atrasts vārds vai salīdzinājums groza dzejoļa noskaņu un saturu, Formas meklējumi pēkšņi kā pavasara pali izrauļ paši savu gultni un traucas, autora nodomiem nepakļaujoties, pretējā virzienā. Radītāja zemapziņa ņem virsroku pār apziņu.

Vai dzejnieka zemapziņai piemīt arī nākotnes notikumu priekšnojauta? Protams, ka piemīt. (Šī spēja nav vienīgi dzejnieka priekšrocība.) Rainis, rakstot pirmos uzmetumus “Daugavai” 1915. gadā ir paredzējis Latvijas valsts tapšanu un brīvības cīņas Daugavas krastos. Virzas “Baigais gads” atklāj tumšas priekšnojautas par Latvijas bojāeju. Es, rakstot 1930. gada pavasarī Lejasciemā dzejoļi “Traktors”, līdzī traktora ienākšanai lauku sētās, jutu to bojāeju. Kādēļ – to pats nevarēju izskaidrot. Otrs gadījums bija, kad rakstīju 1936. gadā “Sniegu elēģiju”, ko prof. Metjuss pārtulkoja un ievietoja antoloģijā “The Tricolour Sun”.

Lūk, atkal Eiropa, pār tevi sniegi krīt, Sniegs lēni laižas, šūpots vēju vēdu, Un paies nakts, un tevis nebūs rīt, Kad gaisma apkamps tālo Alpu grēdu.

Eiropas bojāejas priekšnojauta mani bija tik spēcīga toreiz, ka nespēju no tās atkrāties. Vispār Eiropas nojautas un problēmas mani arvien ir valdzinājušas, tās ir būtiskas manai domāšanai un manai daiļradei. Neesmu nekad apzinīgi politiskos tematus ietilpinājis savā dzejā, bet viņi ir laužušies tur iekšā ar nepārvaramu spēku.

Mans pirmais dzejolis ir iespiests nevis “Jauno Lirā”, bet gan daudz agrāk, jau 1926. gadā “Latvijas Kareivī”. Es pats toreiz biju karavīrs Rīgā stāba rotā. Turpat līdzās Citadelē atradās “Latvijas Kareivja” redakcija. Mani draugi-karavīri pierunāja sūtīt dzejoļi, bet pats neesmu nekad to redzējis iespiestu. No šīs pirmās “uzstāšanās” tik vien labuma bija, ka virsseržants mani

sāka saukt par “dzejnieku”. Tā nebija patikama palama.

Bet ko lai dara? Katram savs krusts jānes. Mani pirmie padomdevēji bija Aleksandrs Čaks un Jānis Grīns. Pēc tam nāca klāt. Edvarts Virza, Kārlis Skalbe. Ar Skalbi īpaši Latvijas pēdējos gados un abu svešo varu okupācijas laikā pārmainījām domas. Skalbe visām smagām problēmām prata atrast attapīgu un īsu formulējumu. Viņš mācīja arī pacietību, kas nepieciešama darba nogatavināšanai.

“Jaunāko Ziņu” redakcijas Mākslas nodaļā pavadīju sava mūža visinteresantākos gadus. Jānis Zālītis, Arturs Bērziņš, Ādolfs Erss, Jānis Veselis, Anšlavs Eglītis, Kārlis Ieviņš, Aleksandrs Čaks, Jānis Plaudis bija savdabīgas personības. Mēs visi turējamies kopā, tur nebija intriģu ne varas, ne panākumu labad. Protams, redakcijā bija arī citi līdzstrādnieki, tur bija arī „sfinga” Vilis Lācis. Bet tas ir cits stāsts, tas ir garš stāsts. No “Jaunāko Ziņu” kolēģām man mīļā atmiņā palicis arī virskorektors Teodors Zeltiņš. Viņš toreiz vēl nebija redakcijā, bet visi vecākie autori viņu uzlūkoja par savu cilvēku, arvien laipnu, palīdzīgu un attapīgu.

Garajās rakstniecības gaitās daudz mani ir pārpratuši, varbūt daudzus es esmu pārpratis, bet nekad neesmu vadījis no ļauna prāta, no atriebības. Neesmu arī nekad peldējis pa strauti, neesmu mēģinājis “pielaikoties” ideoloģiskiem vējiem, lai profitētu. Latvijas preses biedrība mani 1938. gadā ievēlēja par goda korespondentu. Ko šis nosaukums nozīmēja, tas man nebija gluži skaidrs. Taču man bija labas attiecības arī ar “konkurentiem”, tas ir – “Brīvās Zemes” redaktoriem Heinrichu Zariņu, Voldemāru Strautmani, “Rīta” redaktoriem Arturu Klāvsonu, Kārli Rabācu, Ēriku Raisteru. Garīgās aramzemes bija tik daudz, ka visiem pietika, kur vagu dzīt.

Trimdas laikā esmu darbojies “Nedēļas Apskatā”, kas iznāca prof. A. Švābes aizgādībā Detmoldā, esmu vadījis “Londonas Avīzi” Londonā. Bet tieši pēc 60. dzimšanas dienas piespiedu kārtā esmu “pensionēts”.

Tādas ir trimdas gaitas. Taču, lai rakstītu, lai pastāvētu, mums ir jāskatās visam tam pāri. Latviešu rakstniecībā ir kaut kas daudz svarīgāks un nozīmīgāks nekā trimdas reglamenti. Latviešu valodai un latviešu literatūrai ir jāpaliek. Tikai tad varēsim domāt par savu valsti. Valsts doma ir pati galvenā. Nekad nebeigsim sapņot par Latviju! Tikai trīskārt redzēti sapņi piepildās.

No grāmatas “Pašportreti”, sastādījis Teodors Zeltiņš. Grāmatu Draugs, 1965.

Latvijas Medicīnas Fonds sniedzis atbalstu Ukrainas bēgļiem

“Jūsu nesavtīgais atbalsts dod spēku nesabrukt zem traģisko notikumu sloga, ļauj redzēt to, ka pasaulē cilvēciņa vēl pastāv, ka kara šausmas nebūs mūžīgas” – šie ir vārdi, ko LMF valde saņēma no Ukrainas ārstes, kas strādā tagad Latvijā.

Kopš pirmajiem kara mēnešiem, kad Latvijā ieradās Ukrainas bēgļi, Latvijas Medicīnas fonds viņu atbalstam ir jau izmaksājis 103 000 USD. Fonds savu atbalstu sniedza tiem, kas par savu darbavietu Latvijā izvēlējās veselības aprūpes lauku. Un Latvijas ārstniecības iestādēs savu profesionalitāti tagad var apliecināt daudzi Ukrainas ārsti. Arī Rīgas 2. slimnīcā nu strādā trīs kolēģi no Ukrainas – traumatologs ortopēds Arturs Riabets, anesteziologs reanimatologs Oļeksii Dubynin un traumatologs ortopēds Oļeksandr Shvydkyi. Oļeksandrs ir simtais no 103, kam Latvijas Medicīnas fonds sniedzis atbalstu – 1000 USD. Simboliski, ka LMF dibinātājs prof. Bertrams Zariņš arī ir traumatologs ortopēds un savulaik daudz darījis, lai savas ASV iegūtās prasmes nodotu Latvijas kolēģiem. Tāpēc šoreiz savu redzējumu sniedz Rīgas 2. slimnīcas valdes priekšsēdētājs Sandris Petronis par šo mums visiem tik nepieņemamo, bet tik reālo situāciju – kara bēgļiem no Ukrainas Latvijas ārstniecības iestādēs, savukārt ukraiņu ārsts Oļeksandr Shvydkyi dalās iespaidos par savu jauno darbu un dzīves vietu.

Rīgas 2. slimnīcas valdes priekšsēdētājs, traumatologs ortopēds Sandris Petronis: “Jaunie kolēģi, ierodoties Latvijā, meklēja publiski pieejamo informāciju internetā par vietējām traumatoloģijas-ortopēdijas specializācijas slimnīcām. Pēc savas iniciatīvas viņi sazinājās ar Rīgas 2. slimnīcu un ieradās uz pārrunām. Viņiem visiem ir Latvijas Ārstu biedrības izsniegts sertifikāts, kas apliecina profesionalitāti un tiesības strādāt Latvijā.

Mēs kā slimnīca esam ieguvuši papildu speciālistus, līdz ar to esam pieejamāki un varam labāk veikt savus tiešos pienākumus un funkcijas, proti, sniegt veselības aprūpes pakalpojumus traumatoloģijā un ortopēdijā.

Mēs kā darba devēji esam priecīgi palīdzēt ukraiņu kolēģiem ar darba iespējām savā nozarē un specialitātē. Darbs slimnīcā jaunie speciālistiem no Ukrainas sniedz iespēju turpināt profesionālo pilnveidi specialitātē, apgūt jaunas prasmes un pieredzi, operējot un strādājot ar jaunām tehnoloģijām u.c.

Kašs nevar izraisīt patīkamas emocijas nevienā saprātīgā būtnē.

UZZIŅAI. Latvijas Medicīnas fonds (LMF) ir ASV dibināta bezpeļņas organizācija un jau kopš 1990. gada sniedz atbalstu Latvijas veselības aprūpei. Fonda darbību var atbalstīt, ziedojot www.latvianmedicalfoundation.org

Dr. Oļeksandr Shvydkyi un valdes priekšsēdētājs Sandris Petronis

Kara darbība rada fiziskas un morālas ciešanas, un man kā ārstam ir grūti noskatīties uz cilvēku ciešanām – neatkarīgi no viņu pieredzes. Tāpēc arī ļoti pozitīvi vērtēju LMF darbību, jo jebkuŗa veida un apmēra finansiālais atbalsts palīdz Ukrainas kolēģiem integrē-

ties mūsu sabiedrībā un turpināt pilnvērtīgu dzīvi. Pie mums strādājošie ārsti uztur savas ģimenes, viņi ir vienīgie pelnītāji, līdz ar to vēl jo vairāk ir nepieciešams finansiālais atspaidis.”

Traumatologs ortopēds Oļeksandr Shvydkyi: “Ukrainā biju 1. kategorijas ārsts, un mana darba pieredze ir jau 13 gadi. 2009. gadā beidzu Harkivas Nacionālās medicīnas universitātes Medicīnas fakultāti, specializējoties traumatoloģijā ortopēdijā, arī sporta traumām.

Esmu šeit, jo man ir ģimene un bērni, un arī sievasmāte ir tagad ar mums Latvijā. Mums paveicās – visi esam dzīvi, bet mani draugi vairs nav. Tāpēc arī braucām prom no Ukrainas. Latvijā izvēlējamies, jo te mums bija pažiņa, pie kuŗas arī sākumā dzīvojām. Vispār man ir ļoti attāli radi Latvijā, bet līdz šim neesmu par to daudz domājis. Varbūt

tagad būs iespēja sameklēt savas radu saites. Latvijā man viss patīk, un, protams, ir daudz vieglāk, ka varu izmantot krievu valodu saziņai, kaut gan šobrīd jau mācos latviešu valodu. Bērni rudenī ies latviešu skolā. Par Latviju varu teikt tikai to labāko – man patīk daba, patīk, kā cilvēki izturas viens pret otru, kāda ir pieklājība, kas valda uz autoceļiem starp vadītājiem. Nu ir, protams, izņēmumi, bet Ukrainā tas bija savādāk – tur, kas pirmais, tam taisnība.

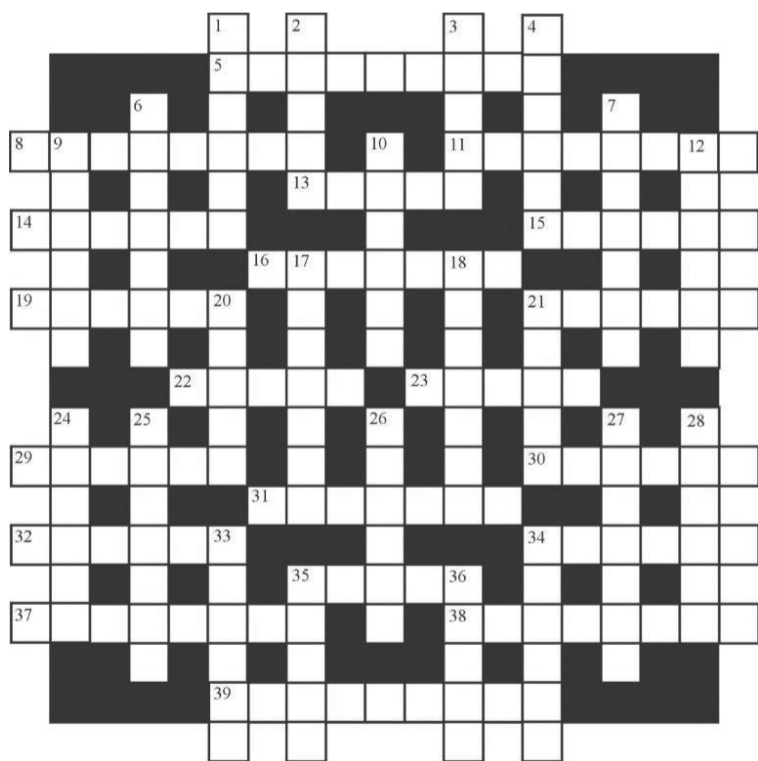
Rīgas 2. slimnīcā strādāju vienu mēnesi un esmu kā starp savējiem, esmu pieņemts viņu vidū, un tā ir lieliska sajūta. Man ir izcili speciālisti traumatologi ortopēdi apkārt, kas ļauj man strādāt un palīdz, kad to vajag. Ne jau visu šeit dara, kā Ukrainā esmu pieradis, bet te ir izcilas iespējas man pilnveidot savu profesionālo varēšanu. Ar apbrīnu skatos, cik ātri un profesionāli Rīgas 2. slimnīcā veic ceļgalu endoprotezēšanas operācijas. Ukrainā tās būtu vismaz trīs stundas, te – pusotra un ar izcilu precizitāti un ļoti labu rezultātu. Man ir lieliski kolēģi Dr. Petronis, Dr. Keselis, Dr. Zelāns, ar kuŗiem kopā strādāju un arī no kuŗiem es daudz mācos. Par Latvijas Medicīnas Fonda sniegto atbalstu man atgādina manu Ukrainas kolēģi, kas arī strādā 2. slimnīcā. Tāpēc sameklēju pieteikuma lapu, ko iedeva Latvijas Ārstu biedrībā, un nu jau ar sapratni, ka tas ir kas man svarīgs, veidlapu aizpildīju.

Sirsniņš paldies Fondam par šo atbalstu, ko man un citiem kolēģiem no Ukrainas sniedz LMF! Man ir vēlējums, lai cilvēki, kas dara tik labu un svarīgu darbu – atbalsta citus, var to turpināt. Lai Fonds plaukst, bet lai kašs beidzas.”

Kamena Kaidaka, LMF un LĀZA administratore Latvijā

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Limēniski. 6. Galvas daļa. 7. Garšviela. 8. Seklas alas. 10. Grumba. 11. Konditorejas izstrādājums. 12. Neliels instrumentāls skaņdarbs ar naksnīgi romantisku noskaņu. 13. Stumbrā sukulents. 16. Gadalaiks. 19. Amatnieki, kas klāj jumta segumu. 22. Sadauzīta. 23. Kaislīga jūsmā, pacilātība. 24. Dārgakmens. 25. Kaklasaite. 26. Šujot

savienots. 28. Gulbūves stūŗa savienojums. 30. Kazrags. 35. Pārtikas produkts. 37. Piļu dzimtas putni. 38. Lauksaimniecības uzņēmums. 39. Jauns dzinums, kas izaudzis no koka, krūma, celma saknes. 40. Plāns, sauss cepums ar rūtiņu rakstu. 41. Ūdens transportlīdzeklis.

Stateniski. 1. Labdabīgs audzējs taukaudos. 2. Rožu dzim-

tas krāšņumkrūms. 3. Nelieli grauzēji. 4. Bargs, naidīgs. 5. Kaulaudu iekaisums. 7. Kredīts. 9. Biezi, cukuroti šķidumi. 14. Dižskābaržu dzimtas koks. 15. Īsi pateikts atzinīgs novērtējums. 17. Ventas pieteka. 18. Tehniski zīmēt. 20. Apdzīvota vieta Ventspils novadā. 21. Rožu dzimtas augļu koki. 27. Bulta. 29. Stiprs karstums. 31. Ēdama sēne, kuras augļķermenis attīstās augsnē. 32. Transportlīdzeklis braukšanai pa sniegu. 33. Dāvanas. 34. Sieviešu cepurei piesprauzams rotājums. 36. Virieša vārds (jūn.).

Krustvārdu mīklas (Nr.30) atrisinājums.

Limēniski. 5. Sekstants. 8. Neatļaut. 11. Trapeces. 13. Siena. 14. Skadra. 15. Sūtība. 16. Balanda. 19. Krijas. 21. Marita. 22. Galva. 23. Kauls. 29. Kopija. 30. Aptīta. 31. Ciprese. 32. Ēniss. 34. Dziedrs. 35. Laika. 37. Nopietna. 38. Nomāktas. 39. No-trausti.

Stateniski. 1. Istaba. 2. Skats. 3. Anita. 4. Oskars. 6. Stadija. 7. Testeris. 9. Enkurs. 10. Iecava. 12. Embūte. 17. Alsviķi. 18. Debates. 20. Skava. 21. Malka. 24. Pomelo. 25. Ciniķis. 26. Pirtis. 27. Streiks. 28. Stirpa. 33. Satīns. 34. Dumpis. 35. Lauta. 36. Anīss.

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
Konta nr.: LV80UNLA0050016243516
ar piezīmi “BL abon” un norādot vārdu,
uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

Ik nedēļu izlasiet Jums svarīgu informāciju labā latviešu valodā.

Abonementa maksa:

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju

Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011,
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv,
tāl.: +371 67326761 vai +371 29439423

KĀRĪNA PĒTERSONE,

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības direktore

Latvijas bibliotēkas iedvesmo

Latvija ir bibliotēku zeme. Mums ir vairāk nekā 1000 bibliotēku, kur pieejamas gadsimtiem senas un mūsdienīgas zināšanas, tās ir satikšanās, pasākumu un radošuma vietas ar simbolisku nozīmi – gaismas pilis.

Bibliotēkas savā veidā arī palīdzēja piedzimt Latvijai, šai tēmai pirms pāris gadiem bija veltīta Biedrības veidota izstāde par bibliotēku vēsturi. Pēdējās desmitgadēs līdztekus bagātajam bibliotēku saturam, liela vēriba tiek pievērsta arī to arhitektūrai un telpām. Aizvien vairāk to novērtē arī lasītāji. Nekad iepriekš Latvijā nav tapis tik daudz jaunu vai renovētu bibliotēku. Un tās patiešām ir mūsdienīgas vietas, kur unikāls saturs satiekas ar labu arhitektūru un dizainu, kur var būt kopā ar grāmatu, domubiedriem un kas rada vēlēšanos uzskatīties un atgriezties. Šādas iedvesmojošas gaismas pilis pelnījuši lasītāji ne vien lielajās pilsētās, bet arī mazpilsētās, kur nereti bibliotēka ir centrālā vieta un pagasta "sirds".

Tieši tāpēc Latvija Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība uzsāka projektu "Iedvesmas bibliotēka". Tā mērķis ir atbalstīt bibliotēkārū, kuriem ir sapnis un vīzija, kā padarīt savu bibliotēku vēl mūsdienīgāku, lasītājiem pievilcīgāku un ērtāku. Biedrība projektu uzsāka, pateicoties ziedotājiem. Lielākoties tie ir atbalstītāji no trimdas latviešu vidus, kuŗi augstu vērtē bibliotēkas, grāmatas un zināšanas. **Īpaša pateicība par Edvina Peniķa (Austrālija) ievērojamo testamentāro ziedojumu!**

"Iedvesmas bibliotēka" ir nacionāla mēroga un sabiedriskas nozīmes projekts, kas notiek ar

Biedrības ziedotāju atbalstu un pašvaldību finansējumu vienlīdzīgā apmērā. Biedrības maksimāli iespējamais atbalsts vienai bibliotēkai ir 10 000 eiro, vietējai pašvaldībai jānodrošina līdzvērtīgs vai lielāks finansējums, ja bibliotēkā tiek īstenota vērienīgāka pārbūve. Šobrīd saņemtie ziedojumi dod iespēju gada laikā

Ziedot iespējams:

- ar kredītkarti: www.gaisma.lv;
- ar bankas pārskaitījumu;

Beneficiary: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība

Registration Nr.: 50008034971

Account Nr.: LV84HABA0551006763188

Beneficiary's bank: AS Swedbank

Address: Balasta dambis 15, Rīga, LV-1048, Latvija BIC/S.W.I.F.T.: HABALV22

Korespondentbanka ASV

DEUTSCHE BANK TRUST COMPANY AMERICAS,

New York

ABA/FW: 021001033

projektu īstenot piecās bibliotēkās. Kopumā paredzēts trīs gadu laikā īstenot 15 bibliotēku sarpus.

Pirmajā gadā "Iedvesmas bibliotēkai" savas idejas pieteica 26 bibliotēkas, un no tām izraudzītas piecas, kuŗu ieceres tiek īstenotas. Lai sasniegtu iespējami labāko rezultātu, Biedrības uzacīnāti profesionāli eksperti – arhitekti un dizaineri konsultē izraudzītās bibliotēkas. Tikko dalību projektā noslēgušas jau pirmās divas bibliotēkas – Valakas novada Ērgemes un Limbažu novada Vilzēnu bibliotēka. Rezultāts ir patiešām iedvesmojošs. Ērgemes bibliotēka, pateicoties saņemtajam atbalstam, pārcēlusies uz jaunām telpām pagasta centrā. Jaunā mājvieta izremontēta un iekārtota ar mūsdienīgām mēbelēm, tā ir daudz plašāka, gaišāka un lasītājiem pieejamāka, īpaši padomāts par bērniem piemērotu vidi. Savukārt Vilzēnu bibliotēka īstenojusi ieceri par āra lasītavu – lapeni. Tā šovasar atklāta un kļūs par vietu pasākumiem, vietējo pašdarbnieku nodarbībām, meistarklasēm. Šeit satiksies bibliotēkas lasītāji un savu brīvo laiku

pavadīs visu paaudžu iedzīvotāji. Lapenes izveidošanā mums palīdzēja tās izgatavotājs SIA "Timbero Latvia", ziedojot daļu no savām izmaksām un lapenei piemērotus sēžammaisus.

Šogad "Iedvesmas bibliotēka" mūsdienīgas pārmaiņas ļaus piedzīvot vēl vairākām bibliotēkām. Saldus novada Kursišu bibliotēkai. Pie bibliotēkas top āra terase-lasītava, kur satikt domubiedrus, pieslēgties Wi-Fi, mācīties vai strādāt. Tukuma novada Pūres bibliotēkā tiek veidota Rotaļtēka – telpa brīvā laika pavadīšanai, rotaļām un lasīšanai pašiem mazākajiem lasītājiem un viņu vecākiem. Rotaļtēkā būs bagāts bērnu grāmatu un spēļu klāsts un īpaši no koka veidota Grāmatu pils aktīvai laika pavadīšanai bibliotēkā. Aizkraukles novada Pļaviņu bērnu bibliotēkai projektā top oriģināls grāmatu plaukts – Egle un tiek iegādātas interaktīvās tehnoloģijas jaunajai mājvietai. Trīs šī gada bibliotēku projekti saņēma dānu atbalstu no AS "Latvijas Finieris", kas ziedoja savu jaunāko produktu – unikālu Latvijā izstrādātu un ekoloģiski ražotu bērzu saplāksni bibliotēkas mēbeļu izgatavošanai.

Šobrīd Biedrība izsludinājusi jau otro pieteikšanos un aicina bibliotēkas iesūtīt idejas "Iedves-

mas bibliotēkai 2023", lai arī nākamajā gadā mūsdienīgas vizuālas pārmaiņas piedzīvotu piecas Latvijas bibliotēkas.

"Iedvesmas bibliotēka" projekta norise ir iespējama tikai ar ziedotāju atbalstu. Pateicoties Edvina Peniķa testamentārajam ziedojumam, projekts tika uzsākts, un mēs ticam, ka šim skaistajam pasākumam būs cienīgs turpinājums. Lai atbalstītu Latvijas bibliotēkas un palīdzētu tām kļūt par īpašām gaismas vietām visā Latvijā, aicinām jūs ziedot Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrībai! Nozīmīgs ir katrs ziedojums, jo tikai kopīgi varam paveikt lielus un paliekošos darbus!

Ikviena ziedotājs atstāj par sevi nezūdošu liecību nākamajam paaudžam, iemūžinot savu, pieredzi vai dzimtas vārdu Gaismas pili – pie bibliotēkas lasītavām, plauktiem, galdiem un krēsliem. Lielajā ziedotāju sienā un Ziedotāju grāmatā.

Vairāk informācijas par "Iedvesmas bibliotēku" un citiem Biedrības projektiem www.gaisma.lv un Biedrības lapās Facebook un Instagram.

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:
• 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU SĻUDINĀJUMS:
• **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna

Brīvā Latvija redakcija:

Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011

(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)

Tāl. (redakcijā) +371 67326761,

+371 29439423,

Tālrunis: +371 67326784.

e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju

varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)

• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)

• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

• par 6 mēn. – EUR 186

• pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,

nr.: LV80UNLA0050016243516,

ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privāto sludinājumu** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:

Biedrības *Laiks-BL* kontā –

SEB Banka,

nr.:LV60UNLA0050018705154

WWW.LAIKAGRAMATA.LV

Citāds skats uz Eiropas metropoli Briseli – ārpus Eiroparlamenta gaiteniem un birokrātijas apzīmējuma. Aizraujoši, asprātīgi, izzinoši stāsti, varētu pat teikt – atzišanās mīlestībā. Mūsdienīgs, oriģināls poligrāfiskais izpildījums. Bagāti ilustrēts ar mākslas foto (Edvards Vārdaunis)

ĢIRTS SALMGRIEZIS

To ir vairāk nekā
"jaunās teimdon dievociņi"
(mūnī tautiešu) Briselē.
Tā dzīvo lielās daļiņās,
balosiem un citiem patriem.
Tos var pamānīt visās
gadaluņās, Tikai vajag
maaliēt galvu pacelt
augšup un ielūkoties, kas
notiek noku galotnēs
Skaistajā Briselē parkos.
Tā ir Zaļie papagaiši.

Briseles pastkartes

SPORTS SPORTS SPORTS

EIROPAS ČEMPIONĀTS VIEGLATLĒTIKĀ

Eiropas čempionāts vieglatlētikā Mīnhenē Latvijas delegācijai sācies ar **Guntas Vaičules** iekļūšanu pusfinālā. Rēzekniete savā 400 metru priekšskrējienā ieguva otro vietu ar rezultātu 52,26 sekundes.

12 sezonas labāko rezultātu īpašnieces jau automātiski bija kvalificējušās 400 metru pusfinālam, tādēļ priekšsacīkstēs sportistes cīnījās par atlikušajām 12 vietām. Lai sasniegtu pusfinālu, Vaičulei bija nepieciešams iekļūt sava skrējiena labāko trijniekā vai arī rezerves gadījumā tikt starp trīs labāko rezultātu īpašniecēm starp pārējām sportistēm.

Gunta Vaičule (*attēlā*) Eiropas meistarsacīkstēs Vācijā, Mīnchenē, pārvarēja priekšsacīkšu kārtu 400 metru skrējienā un iekļuva pusfinālā. Vaičule apli Mīnchenes olimpiskajā stadionā noskrēja 52,26 sekundēs, savā priekšskrējienā atpaliekot tikai no portugāļietes Kātijas Azevedu, kuŗa finišēja pēc 51,63 sekundēm.

LIEPIŅŠ SASNIEDZ 14. VIETU EIROPAS ČEMPIONĀTĀ ŠOSEJAS RITENBRAUKŠANĀ

Latvijas čempions **Emīls Liepiņš** Vācijā izcīnīja 14. vietu grupas braucienā un bija veiksmīgākais Latvijas pārstāvis Eiropas meistarsacīkstēs šosejas ritenbraukšanā. Ātrākais grupas finiša sprintā 209,4 kilometru distancē bija **Fabio Jakobsens**, nodrošinot Nīderlandes ritenbraukšanā pirmo Eiropas čempiona titulu. Piedzējušais **Toms Skujiņš** finišēja 47. vietā, bet **Mārtiņš Pluto** ieguva 109. vietu 140 dalībnieku konkurencē. Liepiņš finišēja 22 ritenbraucēju grupā, kuŗas galvgali ātrākie sadalīja medaļas. Skujiņņu no uzvarētāja šķīra 18 sekundes. Sudraba medaļu izcīnīja francūzis Arno Demārs, bet par bronzas laureātu kļuva Beļģijas ritenbraucējs Tims Merljē.

LATVIJAS BASKETBOLISTES ZAUDĒ ITALIETĒM,

netiek U-18 Eiropas čempionāta ceturtdaļfinālā

Elina Briede (#17) cīņā par bumbu ar **Karlotu Dzanardi**

Latvijas U-18 sieviešu basketbola izlase Grieķijā ar 64:74 zaudēja itālietēm Eiropas čempionāta astotdaļfinālā un turnīra turpinājumā pretendēs uz 9. vietu, liecina rīkotāju informācija. Rezultatīvākā Latvijas izlasē bija 20 punktu guvusi Raina Tomašicka, savukārt Luīze Sila pievienoja 12 punktus. Uzvarētājām ar 16 punktiem izcēlās Karlotu Dzanardi. Ceturtdaļfinālā par 9. vietu Latvijas basketbolistes spēlēs pret zviedrietēm, kuŗas turnīrā vēl ne reizi nav uzvarējušas.

LATVIJAS 3x3 BASKETBOLISTES – ASTOTĀJĀ VIETĀ

Latvijas 3x3 sieviešu basketbola izlase Rumānijā, Bukarestē FIBA 3x3 Pasaules serijas turnīrā pirmajā spēlē ar 8:18 zaudēja kopvērtējuma līderi Vācijai, bet otrajā spēlē ar 16:14 pārspēja Austrijas komandu, nodrošinot otro vietu A apakšgrupā un iespēju spēlēt ceturtdaļfinālā. Ar devīto numuru izsētā Latvijas izlase, kuŗas sastāvā šajā turnīrā iekļautas Aija Jurjāne, Paula Mauriņa, Anita Miķelsone un Paula Pētersone, ceturtdaļfinālā ar 11:17 zaudēja Francijas vienībai. Jurjāne izcēlās ar sešiem punktiem un septiņām atlekušajām bumbām, trīs punktus guva Miķelsone, bet pa vienam – Mauriņa un Pētersone, kuŗai arī četras atlekušās bumbas. Turnīrā Latvijas basketbolistes ieņēma astoto vietu.

TRIAVLONS

Latvijas triatlonists **Artūrs Liepa** Mīnchenē Eiropas čempionāta sacensībās izcīnīja 57. vietu. Triatlonistiem bija jāpeld 1500 metri, kas sadalīti divos apļos, ar velosipēdu jābrauc astoņi apli ar kopējo distanci 39,2 kilometri un jāskrien četři apli ar distanci 10 kilometri.

Liepa pēc peldēšanas bija 38. vietā, bet ritenbraukšanas starpfinišā ieņēma 58. pozīciju, finišā atpaliekot no uzvarētāja gandrīz 19 minūtes. Finišu sasniedza 57 sportisti no 69 startējušajiem triatlonistiem. Uzvaru izcīnīja francūzis Leo Beržerē, kuŗš finišu sasniedza stundā 41 minūtē un deviņās sekundēs. Arī otro un trešo vietu izcīnīja Francijas sportisti, otrajam finišējot Pjēram Le Korē, bet labāko trijnieku noslēdza Dorianam Koninksam.

U-20 HOKEJISTIEM VĒSTURISKA UZVARA

Latvijas U-20 hokeja izlase pasaules čempionāta ceturtajā spēlē ar 5:2 uzvarēja čekus un pirmo reizi vēsturē iekļuva turnīra ceturtdaļfinālā. Trīs vārtus Latvijas labā iemeta komandas kapteinis Ralfs Bergmanis. Vēl pa vārtu guvumam Martina Laviņa un Rainera Rullera kontā. Latvijas vārtos Rainers Rullers atvairīja 33 no 35 čekū metieniem. Par labāko spēlētāju Latvijas komandā tika

atzīts trīs vārtus guvušais Ralfs Bergmanis. Arī Čehijai labākais šajā spēlē bija kapteinis – uzbrucējs Jans Mišaks.

Ko par zaudējumu saka čehi?

Pēc Latvijas U-20 izlases uzvaras pār Čehijas hokejistiem, pārdomu pilni bija čehu sporta medijs, kuŗi bija nesaudzīgi pret savu izlasi.

Spraigs sacensības moments Čehijas – Latvijas spēlē

Interesanti, ka Čehijas medijos ziņa par jauno hokejistu zaudējumu ir viegli atrodama, jo ir mediju pirmajās lapās. Tā portāls *Sport.cz* par spēli raksta "ar ceturtdaļfināla pārliecību hokejisti piedzīvoja kaunpilnu sakāvi". Apškatnieks Martins Kezrs raksta: "Tas ir īsts hokeja chaoss. Tā vietā, lai pirms plānotā U-20 pasaules čempionāta ceturtdaļfināla labi noskaņotos, Čehijas jaunieši piedzīvoja lielu kaunu. Viņi pirmo reizi šī vecuma pasaules čempionātu vēsturē zaudēja latviešiem."

Aktualne.cz savukārt par zaudējumu ziņo no Slovaķijas perspektīvas – "Pieci vārti no latviešiem, Čehijas juniori piedzīvoja neveiksmi pasaules čempionātā, sliktāk grupā ir tikai slovaķiem".

Čehijas televīzijas ziņu portāls *sport.ceskatelevize.cz* arī raksta par šo zaudējumu. "Zaudēts Latvijai. Čehijas juniori zaudēja *autsaiderei* un ceturtdaļfinālā tiks no ceturtās vietas". Raksta autors norāda, ka 24 stundas pēc zaudējuma Kanadai "nācis vēl viens sitiens, šoreiz krietni sāpīgāks". Kopumā gan rakstā minēts, ka latvieši laukumā darbojušies enerģiski un pelnīti uzvarējuši, bet savu hokejistu sniegums raksturots kā "miegainis".

Latvijas U-20 izlases galvenais treneris **Artis Ābols** pēc izcīnītās uzvaras pār Čehiju (5:2), atklāja, ka jau iepriekšējā treniņā spēlētājos redzējis to enerģiju, kuŗa mūs aizvedusi līdz uzvarai. "Bieži sanāk pēc spēlēm runāt "uz karstām pēdām", tad vēlāk sanāk nedaudz nožēlot, jo cenšos runāt atklāti. Šoreiz saku, ka lepojos par spēlētājiem," interviju iesāk Ābols. Treneris atklāj, ka komanda jau rīta treniņā bijusi lieliski noskaņota. Savukārt par spēli runājot, viņš bija lakonisks. "Beidzot mēs nemojāmies, bet spēlējām hokeju."

Par komandas kapteini Ralfs Bergmaņa gūtajiem vārtiem, Ābols norāda uz spēlētāja raksturu. "Viņš ir viens no mūsu komandas labākajiem spēlētājiem. Viņš ir komandas kapteinis. Vārbut nav tas ātrākais vai spēcīgākais spēlētājs, taču viņam ir drosme spēlēt hokeju," skaidro treneris.

Izšķirošo pārsvaru Latvija panāca pēc diviem Ralfs Bergmaņa

metieniem. Trešo ripu Latvijas komandas kapteinis spēles izskaņā iemeta jau tukšajos Čehijas vienības vārtos. "Sajūtas ir neapraķstāmas. Tas ir lielākais sasniegums manā karjērā. Neatceros, kad būtu iemētis trīs vārtus spēlē, jo tomēr esmu aizsargs," piebilda U-20 izlases kapteinis Ralfs Bergmanis.

U-20 hokeja izlase ceturtdaļfinālā cīnīsies ar Zviedrijas vienaudžiem, liecina organizatoru informācija. Spēle notiks 17. augustā plkst. 22.30 pēc Latvijas laika.

Pēc satriecošās uzvaras pār Čehiju ar 5:2 Latvijas U-20 izlase pirmo reizi Starptautiskās Hokeja federācijas (IIHF) pasaules U-20 meistarsacīkšu vēsturē iekļuvusi labāko astoņu komandu vidū. Pasaules čempionāts risinās Kanadā, Edmontonā. Turnīru Latvijas U-20 hokejisti iesāka ar zaudējumu Somijai (1:6), pēc tam zaudēja Kanadai (2:5), bet pēc spēles metienos atzina Slovaķijas pārkumu (2:3). Tikmēr Zviedrija sāka turnīru ar uzvaru pār Šveici (3:2), sagrāva Austriju (6:0), piekāpās ASV (2:3) un pierādīja pārkumu pār Vāciju (4:2).

A apakšgrupā pirmo vietu ar deviņiem punktiem trīs spēlēs ieņēma Kanada, astoņi punkti trīs cīņās ir Somijai, pa četriem punktiem četrus duļļos iekrāja Latvija un Čehija, bet divi punkti četrās spēlēs bija Slovaķijai.

JĀTNIKS SNIKUS AR KING OF THE DANCE UZVAR PASAULES ČEMPIONĀTĀ PARAIEJĀDĒ

Latvijas jātnieks **Rihards Sņikus** ar zirgu *King of the Dance* Dānijā pasaules čempionātā izcīnīja uzvaru paraiejādē, startējot kvalifikācijas sacensībās, liecina rīkotāju informācija.

Sacensībās, kas bija otrā kvalifikācija individuālajam brīvā stila finālā, Sņikus un *King of the Dance* bija labākie paraiejādē pirmajā ieskaite grupā ar rezultātu 80,393%. Pirmo vietu 16 sportistu konkurencē visi pieci tiesneši piešķīra Latvijas duetam. Otrā ar vērtējumu 77,250% bija itāliete Sara Morganti un *Royal Delight*, bet trešo vietu ieguva Īrijas jātnieks Maikls Mērfijs ar *Cleverboy* (76,072%).

Sņikus ar *King of the Dance* palika nepārspēti jau pirmajās kvalifikācijas sacensībās, kur tika dalītas godalgas. Finālā Sņikus un *King of the Dance* kvalificējās ar labāko punktu summu.

TENISS

Aļona Ostapenko augusta trešajā nedēļā spēlēs Sieviešu tenisa asociācijas (WTA) turnīrā Sinsinatī. Ostapenko pakāpās uz 15. vietu pasaules rangā.

Aizvadītajā nedēļā Aļona netika tālāk par otro kārtu turnīrā Toronto, bet ar to pietika, lai reitingā apsteigtu čekieti Karolinu Pliškovu.

Sinsinatī pirmajā kārtā Ostapenko spēlēs pret brazīlieti Beatrisi Hadadu-Maiju, kuŗa Toronto aizkļuva līdz finālam un titula spēlē trīs setos ar 3:6, 6:2, 3:6 piekāpās Rumānijas tenisistei Simonai Halepai. Kanadā sasniegtais ļāva Hadadai-Maijai pakāpties rangā uz Aļonas iepriekš ieņemto 16. vietu.

Aļona dosies laukumā dubultspēļu pirmajā kārtā, kopā ar ukraiņieti Ludmilu Kičenoku tiekoties ar beļģieti Kristenu Flipkenu un Spānijas tenisisti Saru Toribesu-Tormo. Pārliecinoša ranga līdere arvien ir poliete Iga Švionteka, kam seko Igaunijas tenisiste Anete Kontaveita. Reitingā trešo pozīciju atguva Grieķijas tenisiste Marija Sakari, apsteidzot spānieti Paulu Badosu.

PELDĒŠANA

Latvijas peldētāja **Ieva Maļuka** ieņēma 30. vietu Romā notiekošā Eiropas čempionāta sacensībās 100 metru tauriņstilā. Priekšsacīkstēs Maļuka finišēja vienā minūtē un 2,12 sekundēs, savā peldējumā ieņemot pēdējo, devīto vietu.

JUNIORE BULKOVSKA UZVAR LATVIJAS ATKLĀTĀJĀ GOLFA ČEMPIONĀTĀ AMATIERIEM

Trīs dienas Jūrmalas golfa klubā nedēļas nogalē risinājās Latvijas atklātais čempionāts golfa amatieriem, kur sieviešu konkurencē pirmo reizi uzvarēja 15 gadus vecā mājiniete **Katrina Bulkovska**. Viriešiem nepārspēts palika viņas vienaudzis lietuvietis **Giedris Mackelis**. Turnīrā 10 valstu golferu konkurencē gan viriešiem, gan dāmām jau pēc divām dienām skaidri varēja nojaust uzvarētājus, jo viņu pārsvars pār sekotājiem bija ievērojams. Pēdējā dienā 18 bedrīšu izspēle neko neizmainīja.

Sievietēm ļoti pārliecinoši pirmā bija Bulkovska, kuŗa trīs dienu summā nospēja ar 226 sitieniem jeb 10 sitieniem virs teorētiski nepieciešamās normas (PAR). Otrās vietas ieguvēju Latvijas golferi Marlēnu Gavari uzvarētāja summā apsteidza par 18 sitieniem.

P. Karlsons

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!